

การควบคุมภายในและการบริหารความเสี่ยง

โดย ธารัตน์ มุลิกา นักวิชาการตรวจสอบภายในชำนาญการพิเศษ
รักษาการในตำแหน่งผู้เชี่ยวชาญด้านตรวจสอบภายใน กลุ่มตรวจสอบภายใน กรมปศุสัตว์
Certified Government Internal Auditor (CGIA)

พระราชบัญญัติ วินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. **2561** มาตรา **79** กำหนดให้หน่วยงานของรัฐจัดให้มีการตรวจสอบภายใน การควบคุมภายในและการบริหารจัดการความเสี่ยง โดยให้ถือปฏิบัติตามมาตรฐานและหลักเกณฑ์ที่กระทรวงการคลังกำหนด ซึ่งมีระเบียบที่เกี่ยวข้องดังนี้

1

การปฏิบัติงานด้านตรวจสอบภายใน

2

- หลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการตรวจสอบภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2561 ลงวันที่ 13 พฤศจิกายน 2561 (บังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 14 พฤศจิกายน 2561)
- หลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการตรวจสอบภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2562 ตามหนังสือที่ กค 0409.2/ว 118 ลงวันที่ 9 ตุลาคม 2562
- หลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการตรวจสอบภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2564 ตามหนังสือที่ กค 0409.2/ว 107 ลงวันที่ 16 กรกฎาคม 2564
- การกำหนดประเภทของงานตรวจสอบภายใน ตามหนังสือที่ กค 0409.2/ว 614 ลงวันที่ 23 ธันวาคม 2563)

2

การปฏิบัติงานด้านควบคุมภายใน

- หลักเกณฑ์กระทรวงการคลัง ว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการควบคุมภายใน สำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2561 ด่วนมาก ที่ กค 0409.3/ว 105 ลงวันที่ 5 ตุลาคม 2561

3

การบริหารความเสี่ยง

- หลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติ การบริหารจัดการความเสี่ยงสำหรับหน่วยงานภาครัฐ พ.ศ.2562 ที่ กค 0409.4/ว 23 ลงวันที่ 19 มีนาคม 2562
- แนวทางการบริหารความเสี่ยงสำหรับหน่วยงานของรัฐ เรื่อง หลักการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กร (ว36) ที่ กค 0409.3/ว 36 ลงวันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2564

การปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน

» หลักเกณฑ์กระทรวงการคลัง ว่าด้วย มาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการตรวจสอบภายใน สำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ.2561 (ว123) (คลิก)

» หลักเกณฑ์กระทรวงการคลัง ว่าด้วย มาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการตรวจสอบภายใน สำหรับหน่วยงานของรัฐ ฉบับที่ 2 พ.ศ.2562 (ว118) (คลิก)

» หลักเกณฑ์กระทรวงการคลัง ว่าด้วย มาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการตรวจสอบภายใน สำหรับหน่วยงานของรัฐ ฉบับที่ 3 พ.ศ.2564 (ว 107) (คลิก)

» การกำหนดประเภทของงานตรวจสอบภายใน (คลิก)

การบริหารความเสี่ยง

» หลักเกณฑ์กระทรวงการคลัง ว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการบริหารความเสี่ยง ภายใน สำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ.2562 (คลิก)

» แนวทางการบริหารความเสี่ยงสำหรับหน่วยงานของรัฐ เรื่อง หลักการบริหารความเสี่ยงระดับ องค์การ (ว36) (คลิก)

การควบคุมภายใน

» หลักเกณฑ์กระทรวงการคลัง ว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการควบคุมภายใน สำหรับ หน่วยงานของรัฐ พ.ศ.2561 (คลิก)

รายงานผลการตรวจสอบ

» รายงานผลการตรวจสอบการดำเนินการประเมินผลการควบคุมภายในและการบริหารจัดการ ความเสี่ยงของกรมปศุสัตว์ ณ วันที่ 30 กันยายน 2567 และรายงานการประเมินผลการควบคุม ภายในของผู้ตรวจสอบภายใน (ตามแบบ ปค.6) (คลิก)

การเผยแพร่องค์ความรู้การควบคุมภายในและการบริหารความเสี่ยง

» เอกสารข้อมความเข้าใจการควบคุมภายในและการบริหารความเสี่ยง ปีงบประมาณ 2567 (คลิก)

การควบคุมภายใน

<https://shorturl.asia/Q9q0V>

ด่วนมาก

ที่ กค ๐๔๐๔.๓/ ก ๑๐๐

กระทรวงการคลัง

ถนนพระรามที่ ๖ กทม. ๑๐๔๐๔

๕

ตุลาคม ๒๕๖๓

เรื่อง หลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการควบคุมภายในสำหรับ
หน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๓

เรียน ปลัดกระทรวง อธิบดี อธิการบดี เลขาธิการ ผู้อำนวยการ ผู้บัญชาการ ผู้ว่าราชการจังหวัด ผู้ว่าราชการ
กรุงเทพมหานคร ผู้ว่าการ หัวหน้ารัฐวิสาหกิจ ผู้บริหารท้องถิ่น และหัวหน้าหน่วยงานอื่นของรัฐตาม
พระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๓

สิ่งที่ส่งมาด้วย หลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการควบคุมภายในสำหรับ
หน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๓

ด้วยพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๓ มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่
๒๐ เมษายน ๒๕๖๓ โดยมาตรา ๗๙ บัญญัติให้หน่วยงานของรัฐจัดให้มีการตรวจสอบภายใน การควบคุม
ภายในและการบริหารจัดการความเสี่ยง โดยให้ถือปฏิบัติตามมาตรฐานและหลักเกณฑ์ที่กระทรวงการคลังกำหนด

กระทรวงการคลังขอเรียนว่า เพื่อให้หน่วยงานของรัฐจัดให้มีการควบคุมภายในเป็นไปตาม
บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๓ จึงกำหนดหลักเกณฑ์กระทรวงการคลัง
ว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการควบคุมภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๓ ให้หน่วยงานของรัฐ
ถือปฏิบัติ รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และแจ้งให้หน่วยงานในสังกัดและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายธนกร กิ่งยาธินันท์)
รองปลัดกระทรวงการคลัง

หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านรายจ่ายและหนี้สิน

ส่วนที่ ๑

มาตรฐานการควบคุมภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ

แนวคิด

๑. การควบคุมภายในเป็นกลไกที่จะทำให้หน่วยงานของรัฐบรรลุวัตถุประสงค์การควบคุมภายใน ด้านใดด้านหนึ่ง หรือหลายด้าน ได้แก่ ด้านการดำเนินงาน ด้านการรายงาน และด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับ

๒. การควบคุมภายในเป็นส่วนประกอบที่แทรกอยู่ในการปฏิบัติงานตามปกติของหน่วยงานของรัฐ การควบคุมภายในเป็นสิ่งที่ต้องกระทำอย่างเป็นขั้นตอนและต่อเนื่อง มิใช่เป็นผลสุดท้ายของการกระทำ

๓. การควบคุมภายในเกิดขึ้นได้โดยบุคลากรของหน่วยงานของรัฐ โดยผู้กำกับดูแล ฝ่ายบริหาร ผู้ปฏิบัติงาน และผู้ตรวจสอบภายใน เป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการทำให้มีการควบคุมภายในเกิดขึ้น ซึ่งไม่ใช่เพียงการกำหนดนโยบาย ระบบงาน คู่มือการปฏิบัติงานและแบบฟอร์มดำเนินงานเท่านั้น หากแต่ต้องมีการปฏิบัติ

๔. การควบคุมภายในสามารถให้ความเชื่อมั่นอย่างสมเหตุสมผลว่าจะบรรลุตามวัตถุประสงค์ ที่กำหนดของหน่วยงานของรัฐ อย่างไรก็ตาม การควบคุมภายในที่กำหนดก็อาจจะไม่สามารถให้ความมั่นใจแก่ผู้กำกับดูแล และฝ่ายบริหาร ว่าการดำเนินงานจะบรรลุตามวัตถุประสงค์อย่างสมบูรณ์

๕. การควบคุมภายในควรกำหนดให้เหมาะสมกับโครงสร้างองค์กรและภารกิจของหน่วยงานของรัฐ

วัตถุประสงค์ของการควบคุมภายใน

หน่วยงานของรัฐต้องให้ความสำคัญกับวัตถุประสงค์ของการควบคุมภายในแต่ละด้าน ดังนี้

๑. วัตถุประสงค์ด้านการดำเนินงาน (Operations Objectives) เป็นวัตถุประสงค์เกี่ยวกับความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการดำเนินงาน รวมถึงการบรรลุเป้าหมายด้านการดำเนินงานด้านการเงิน ตลอดจนการใช้ทรัพยากร การดูแลรักษาทรัพย์สิน การป้องกันหรือลดความผิดพลาดของหน่วยงานของรัฐ ตลอดจนความเสียหาย การฉ้อโกง การสิ้นเปลือง หรือการทุจริตในหน่วยงานของรัฐ

๒. วัตถุประสงค์ด้านการรายงาน (Reporting Objectives) เป็นวัตถุประสงค์เกี่ยวกับการรายงานทางการเงินและไม่ใช้การเงิน ที่ใช้ภายในและภายนอกหน่วยงานของรัฐ รวมถึงการรายงานที่เชื่อถือได้ทันเวลา โปร่งใส หรือข้อกำหนดอื่นของทางราชการ

๓. วัตถุประสงค์ด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับ (Compliance Objectives) เป็นวัตถุประสงค์เกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับหรือมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน รวมทั้งข้อกำหนดอื่นของทางราชการ

องค์ประกอบของมาตรฐานการควบคุมภายใน

หน่วยงานของรัฐได้กำหนด วิสัยทัศน์ พันธกิจ ยุทธศาสตร์ วัตถุประสงค์ ซึ่งมีความแตกต่างกันในแต่ละ หน่วยงาน การควบคุมภายในจะเป็นเครื่องมือสนับสนุนให้หน่วยงานของรัฐสามารถขับเคลื่อนการปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนด ทั้งนี้ การควบคุมภายในจะประกอบด้วย ๕ องค์ประกอบ ๑๗ หลักการ ดังนี้

องค์ประกอบของการควบคุมภายใน ๕ องค์ประกอบ :

๑. สภาพแวดล้อมการควบคุม (Control Environment) ๕ หลักการ
๒. การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment) ๔ หลักการ
๓. กิจกรรมการควบคุม (Control Activities) ๓ หลักการ
๔. สารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication) ๓ หลักการ
๕. กิจกรรมการติดตามผล (Monitoring Activities) ๒ หลักการ

๑. สภาพแวดล้อมการควบคุม

สภาพแวดล้อมการควบคุมเป็นปัจจัยพื้นฐานในการดำเนินงานที่ส่งผลให้มีการนำการควบคุมภายในมาปฏิบัติทั่วทั้งหน่วยงานของรัฐ ทั้งนี้ ผู้กำกับดูแลและฝ่ายบริหารจะต้องสร้างบรรยากาศให้ทุกระดับตระหนักถึงความสำคัญของการควบคุมภายใน รวมทั้งการดำเนินงานที่คาดหวังของผู้กำกับดูแลและฝ่ายบริหาร ทั้งนี้ สภาพแวดล้อมการควบคุมดังกล่าวเป็นพื้นฐานสำคัญที่จะส่งผลกระทบต่อองค์ประกอบของการควบคุมภายในอื่นๆ

๒. การประเมินความเสี่ยง

การประเมินความเสี่ยงเป็นกระบวนการที่ดำเนินการอย่างต่อเนื่องและเป็นประจำ เพื่อระบุและวิเคราะห์ความเสี่ยงที่มีผลกระทบต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยงานของรัฐ รวมถึงกำหนดวิธีการจัดการความเสี่ยงนั้น ฝ่ายบริหารควรคำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมภายนอกและภารกิจภายในทั้งหมดที่มีผลต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยงานของรัฐ

๓. กิจกรรมการควบคุม

กิจกรรมการควบคุมเป็นการปฏิบัติที่กำหนดไว้ในนโยบายและกระบวนการดำเนินงาน เพื่อให้มั่นใจว่า การปฏิบัติตามการสั่งการของฝ่ายบริหารจะลดหรือควบคุมความเสี่ยงให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ กิจกรรมการควบคุมควรได้รับการนำไปปฏิบัติทั่วทุกระดับของหน่วยงานของรัฐ ในกระบวนการปฏิบัติงานขั้นตอนการดำเนินงานต่างๆ รวมถึงการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการดำเนินงาน

๔. สารสนเทศและการสื่อสาร

สารสนเทศเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับหน่วยงานของรัฐที่จะช่วยให้มีการดำเนินการตามการควบคุมภายในที่กำหนด เพื่อสนับสนุนให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยงานของรัฐ การสื่อสารเกิดขึ้นได้ทั้งจากภายในและภายนอก และเป็นช่องทางเพื่อให้ทราบถึงสารสนเทศที่สำคัญในการควบคุมการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐ การสื่อสารจะช่วยให้บุคลากรในหน่วยงานมีความเข้าใจถึงความรับผิดชอบและความสำคัญของการควบคุมภายในที่มีต่อการบรรลุวัตถุประสงค์

๕. กิจกรรมการติดตามผล

กิจกรรมการติดตามผลเป็นการประเมินผลระหว่างการทำงาน การประเมินผลเป็นรายครั้ง หรือเป็นการประเมินผลทั้งสองวิธีร่วมกัน เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าได้มีการปฏิบัติตามหลักการในแต่ละองค์ประกอบของการควบคุมภายในทั้ง ๕ องค์ประกอบ กรณีที่ผลการประเมินการควบคุมภายในจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อหน่วยงานของรัฐ ให้รายงานต่อฝ่ายบริหาร และผู้กำกับดูแล อย่างทันเวลา

ส่วนที่ ๒ หลักเกณฑ์ปฏิบัติการควบคุมภายในสำหรับหน่วยงานรัฐ

ข้อ ๑

“การควบคุมภายใน” หมายความว่า กระบวนการปฏิบัติงานที่ผู้กำกับดูแล หัวหน้าหน่วยงานของรัฐ ฝ่ายบริหาร และบุคลากรของหน่วยงานของรัฐจัดให้มีขึ้น เพื่อสร้างความมั่นใจอย่างสมเหตุสมผลว่าการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐจะบรรลุวัตถุประสงค์ของการควบคุมด้านการดำเนินงาน ด้านการรายงาน และด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับ

“ความเสี่ยง” หมายความว่า ความเป็นไปได้ที่เหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งอาจเกิดขึ้น และเป็นอุปสรรคต่อการบรรลุวัตถุประสงค์

ข้อ ๒ ให้หน่วยงานของรัฐจัดวางระบบการควบคุมภายใน โดยใช้มาตรฐานการควบคุมภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐที่กระทรวงการคลังกำหนดเป็นแนวทางในการจัดวางระบบการควบคุมภายในให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของการควบคุมภายใน

ทั้งนี้ ให้หน่วยงานของรัฐที่จัดตั้งขึ้นใหม่ หรือที่ได้ปรับโครงสร้างองค์กรใหม่ จัดวางระบบการควบคุมภายในตามวรรคหนึ่ง ให้แล้วเสร็จภายใน ๑ ปี นับแต่วันที่จัดตั้งขึ้นใหม่ หรือที่ได้ปรับโครงสร้างองค์กรใหม่ โดยให้มีการรายงานตามข้อ ๖ และข้อ ๗

ข้อ ๓ ให้หน่วยงานของรัฐจัดให้มีการประเมินผลการควบคุมภายในตามที่หน่วยงานของรัฐกำหนดไว้ อย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง โดยให้มีการรายงานตามข้อ ๘ และข้อ ๙

ข้อ ๔ ให้ฝ่ายบริหารเป็นผู้รับผิดชอบในการกำกับดูแลให้มีการนำมาตรฐานการควบคุมภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐที่กระทรวงการคลังกำหนด ใช้เป็นแนวทางในการจัดวางระบบการควบคุมภายใน และประเมินผลการควบคุมภายในของหน่วยงานของรัฐ

ข้อ ๖ รายงานการจัดวางระบบการควบคุมภายในระดับหน่วยงานของรัฐ ประกอบด้วย

แบบ วค. ๑

หนังสือรับรองการจัดวางระบบการควบคุมภายใน

เรียน ระบุตำแหน่งผู้กำกับดูแลของหน่วยงานของรัฐ

ชื่อหน่วยงานของรัฐที่จัดตั้งขึ้นใหม่หรือปรับโครงสร้างใหม่ ได้จัดตั้งขึ้นใหม่ (หรือได้ปรับโครงสร้างใหม่) ตาม ชื่อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้ง เมื่อวันที่ ระบุวันเดือนปีที่จัดตั้งหน่วยงานขึ้นใหม่หรือปรับโครงสร้าง และได้จัดวางระบบการควบคุมภายในแล้วเสร็จ เมื่อวันที่ วันเดือนปีที่จัดวางระบบการควบคุมภายในแล้วเสร็จ ตามหลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการควบคุมภายใน สำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความมั่นใจอย่างสมเหตุสมผลว่า การปฏิบัติงานของหน่วยงานจะบรรลุวัตถุประสงค์ของการควบคุมภายใน ด้านการดำเนินงานที่มีประสิทธิผล ประสิทธิภาพ ด้านการรายงานที่เกี่ยวกับการเงิน และไม่ใช้การเงิน ที่เชื่อถือได้ ทันเวลา และโปร่งใส ด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน ภายใต้การกำกับดูแลของ ระบุตำแหน่งผู้กำกับดูแลของหน่วยงานของรัฐ

สำหรับหน่วยงานของรัฐที่จัดตั้ง
ขึ้นใหม่หรือปรับโครงสร้างใหม่

ลายมือชื่อ..... ลงลายมือชื่อหัวหน้าหน่วยงานของรัฐ
ตำแหน่ง..... ของหัวหน้าหน่วยงานของรัฐ
วันที่..... วันเดือนปีที่รายงาน พ.ศ.

สำหรับหน่วยงานของรัฐที่จัดตั้ง
ขึ้นใหม่หรือปรับโครงสร้างใหม่

ระบุชื่อหน่วยงานของรัฐที่จัดตั้งขึ้นใหม่หรือปรับโครงสร้างใหม่

.....(๑).....

รายงานการจัดวางระบบการควบคุมภายใน

ระยะเวลาตั้งแต่ตั้งแต่ วันที่ เดือน ปี ที่หน่วยงานของรัฐจัดตั้งขึ้นใหม่.....

(๓) ภารกิจตามกฎหมายที่จัดตั้งหน่วยงานของรัฐ หรือภารกิจตามแผนการดำเนินงาน หรือภารกิจอื่นๆ ที่สำคัญของหน่วยงานของรัฐ/ วัตถุประสงค์	(๔) สภาพแวดล้อม การควบคุม	(๕) ความเสี่ยงที่สำคัญ	(๖) กิจกรรม การควบคุมที่สำคัญ	(๗) หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ
	ระบุสภาพแวดล้อม การควบคุมที่ เกี่ยวข้องกับภารกิจ ที่จัดวางระบบ ควบคุมภายใน	ระบุความเสี่ยง ที่ส่งผลกระทบต่อ การไม่บรรลุ วัตถุประสงค์ ของ ภารกิจที่ จัดวางระบบการ ควบคุมภายใน	ระบุกิจกรรมการ ควบคุมที่สำคัญ เพื่อป้องกัน หรือ ลดความเสี่ยง	

ลายมือชื่อหัวหน้าหน่วยงานของรัฐ.....
ตำแหน่ง(๙).....
วันที่(๑๐).....ระบุวันเดือนปีที่รายงาน ศ.

ข้อ ๗ ให้หน่วยงานของรัฐจัดส่งรายงานการจัดวางระบบการควบคุมภายในระดับหน่วยงานของรัฐ
ตามข้อ ๖ ให้ผู้กำกับดูแลภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันที่จัดวางระบบการควบคุมภายในแล้วเสร็จ

ข้อ ๘ ให้คณะกรรมการจัดทำรายงานการประเมินผลการควบคุมภายในระดับหน่วยงานของรัฐ ประกอบด้วย

(๑) การรับรองว่าการควบคุมภายในของหน่วยงานของรัฐเป็นไปตามมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติที่กระทรวงการคลังกำหนด

(๒) การประเมินองค์ประกอบของการควบคุมภายใน ประกอบด้วย

(๒.๑) สภาพแวดล้อมการควบคุม

(๒.๒) การประเมินความเสี่ยง

(๒.๓) กิจกรรมการควบคุม

(๒.๔) สารสนเทศและการสื่อสาร

(๒.๕) กิจกรรมการติดตามผล

(๓) การประเมินผลการควบคุมภายในของภารกิจตามกฎหมายที่จัดตั้งหน่วยงานของรัฐหรือภารกิจตามแผนการดำเนินงานที่สำคัญของหน่วยงานของรัฐ

(๔) ความเห็นของผู้ตรวจสอบภายในเกี่ยวกับการสอบทานการควบคุมภายในของหน่วยงานของรัฐ

ข้อ ๙ ให้คณะกรรมการของหน่วยงานของรัฐตามข้อ (๑) ยกเว้นหน่วยงานของรัฐตามวรรคสอง และหน่วยงานของรัฐตามข้อ (๒) (๓) (๔) (๕) และ (๗) เสนอรายงานการประเมินผลการควบคุมภายในระดับหน่วยงานของรัฐตามข้อ ๘ ต่อหัวหน้าหน่วยงานของรัฐเพื่อพิจารณาลงนาม และจัดส่งให้ผู้กำกับดูแลและกระทรวงเจ้าสังกัด ภายใน ๙๐ วัน นับแต่วันสิ้นปีงบประมาณหรือสิ้นปีปฏิทิน แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ กรณีที่ผู้กำกับดูแลเป็นบุคคลเดียวกับกระทรวงเจ้าสังกัด ให้ถือว่ากระทรวงเจ้าสังกัดได้รับทราบรายงานนั้นแล้ว

ให้คณะกรรมการของหน่วยงานของรัฐตามข้อ (๑) กรณีจังหวัด ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน เสนอรายงานการประเมินผลการควบคุมภายในระดับหน่วยงานของรัฐตามข้อ ๘ ต่อผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อพิจารณาลงนาม ภายใน ๙๐ วัน นับแต่วันสิ้นปีงบประมาณ

ข้อ ๑๐ ให้กระทรวงเจ้าสังกัดดำเนินการรวบรวมและสรุปรายงานการประเมินผลการควบคุมภายในที่ได้รับตามข้อ ๙ วรรคหนึ่ง มาจัดทำรายงานการประเมินผลการควบคุมภายในระดับกระทรวง และส่งให้กระทรวงการคลังภายใน ๑๕๐ วัน นับแต่วันสิ้นปีงบประมาณหรือสิ้นปีปฏิทินแล้วแต่กรณี

ให้คณะกรรมการที่ผู้ว่าราชการจังหวัดจัดให้มีขึ้น ดำเนินการรวบรวมและสรุปรายงานการประเมินผลการควบคุมภายในที่ได้รับตามวรรคสาม และข้อ ๙ วรรคสอง มาจัดทำรายงานการประเมินผลการควบคุมภายในภาพรวมจังหวัด แล้วเสนอต่อผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อพิจารณาลงนาม และส่งให้กระทรวงการคลังภายใน ๑๘๐ วัน นับแต่วันสิ้นปีงบประมาณ

ข้อ ๑๑ ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐ ผู้กำกับดูแล กระทรวงเจ้าสังกัด ใช้ข้อมูลรายงานการประเมินผลการควบคุมภายใน เพื่อเป็นเครื่องมือสนับสนุนให้หน่วยงานของรัฐสามารถขับเคลื่อนการปฏิบัติงานให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด

๒. แบบรายงานการประเมินผลการควบคุมภายใน

๒.๑ หนังสือรับรองการประเมินผลการควบคุมภายใน (ระดับหน่วยงานของรัฐ) (แบบ ปค. ๑)

เป็นแบบหนังสือรับรองการประเมินผลการควบคุมภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ ตามหลักเกณฑ์ปฏิบัติฯ ข้อ ๙ และข้อ ๑๐ วรรคสาม

๒.๒ หนังสือรับรองการประเมินผลการควบคุมภายใน (กรณีกระทรวงเจ้าสังกัดส่งรายงานต่อกระทรวงการคลัง หรือจังหวัดส่งรายงานในภาพรวมจังหวัดต่อกระทรวงการคลัง) (แบบ ปค. ๒)

เป็นแบบหนังสือรับรองการประเมินผลการควบคุมภายในสำหรับกระทรวงเจ้าสังกัด หรือสำหรับจังหวัดในภาพรวมจังหวัด แล้วแต่กรณี เพื่อส่งกระทรวงการคลัง ตามหลักเกณฑ์ปฏิบัติฯ ข้อ ๑๐ วรรคหนึ่ง และวรรคสี่

๒.๓ หนังสือรับรองการประเมินผลการควบคุมภายใน (กรณีหน่วยงานของรัฐไม่อยู่ในสังกัดกระทรวง) (แบบ ปค. ๓)

เป็นแบบหนังสือรับรองการประเมินผลการควบคุมภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ กรณีหน่วยงานของรัฐไม่อยู่ภายใต้สังกัดกระทรวง เพื่อส่งกระทรวงการคลัง ตามหลักเกณฑ์ปฏิบัติฯ ข้อ ๑๐ วรรคสอง

หน่วยงานย่อย
(สำนัก/กอง
ในสังกัดกรมฯ)

๒.๔ รายงานการประเมินองค์ประกอบของการควบคุมภายใน (แบบ ปค. ๔)

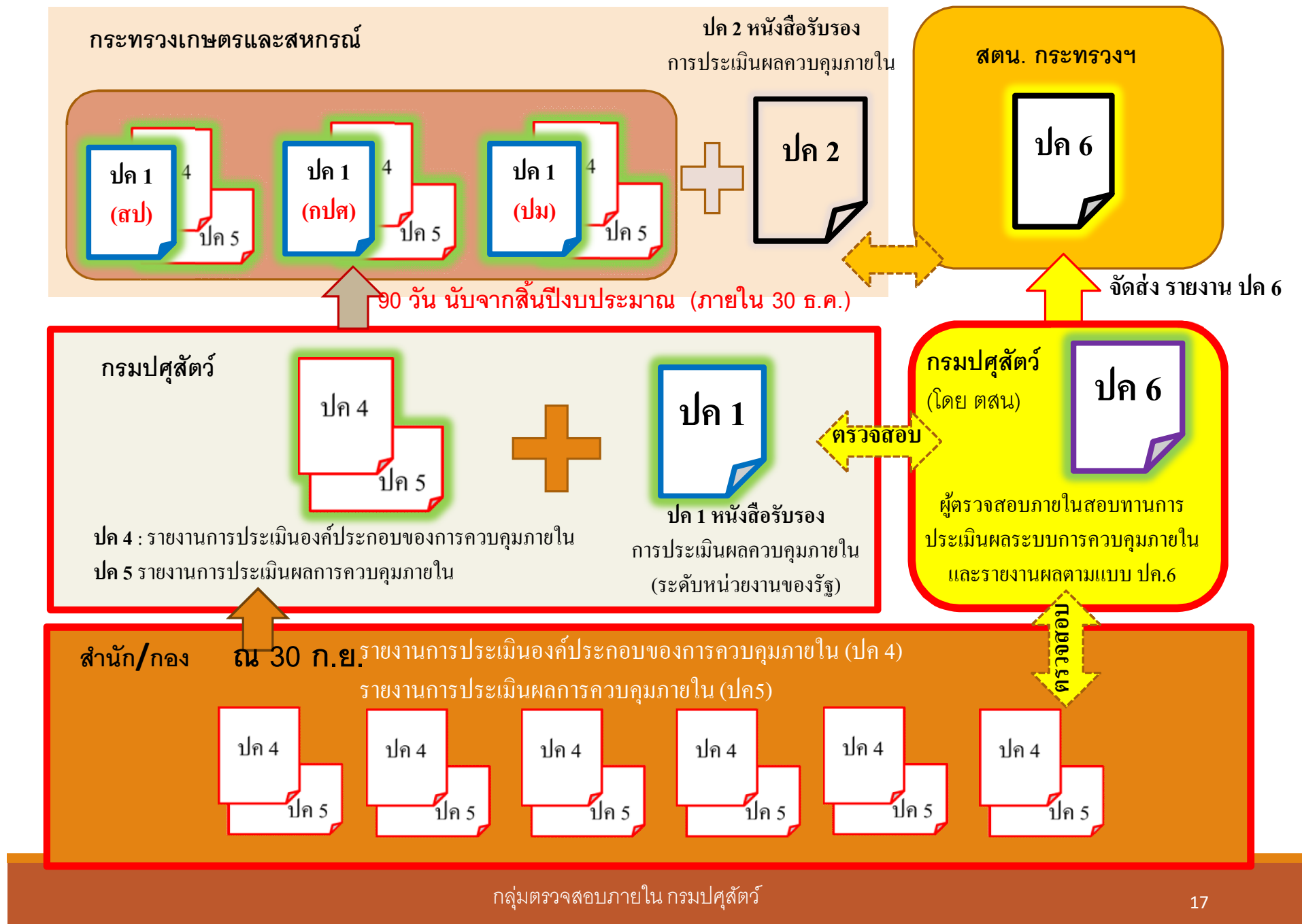
เป็นแบบรายงานการประเมินองค์ประกอบของการควบคุมภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ

๒.๕ รายงานการประเมินผลการควบคุมภายใน (แบบ ปค. ๕)

เป็นแบบรายงานการประเมินผลการควบคุมภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ

๒.๖ รายงานการสอบทานการประเมินผลการควบคุมภายในของผู้ตรวจสอบภายใน (แบบ ปค. ๖)

เป็นแบบรายงานการสอบทานการประเมินผลการควบคุมภายในของผู้ตรวจสอบภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ

.....(๑).....
 รายงานการประเมินองค์ประกอบของการควบคุมภายใน
 สำหรับระยะเวลาดำเนินงานสิ้นสุด(๒).....

(๓) องค์ประกอบของการควบคุมภายใน	(๔) ผลการประเมิน/ข้อสรุป
๑. สภาพแวดล้อมการควบคุม	คำอธิบายแบบรายงานการประเมินองค์ประกอบของการควบคุมภายใน (แบบ ปค. ๔) (๑) ระบุชื่อหน่วยงานของรัฐที่ประเมินองค์ประกอบของการควบคุมภายในระดับหน่วยงานของรัฐ (๒) ระบุวันเดือนปีสิ้นสุดรอบระยะเวลาการดำเนินงานประจำปีที่จะประเมินองค์ประกอบของการควบคุมภายใน (๓) ระบุองค์ประกอบของการควบคุมภายใน ๕ องค์ประกอบ (๔) ระบุผลการประเมิน/ข้อสรุปของแต่ละองค์ประกอบของการควบคุมภายในพร้อมความเสี่ยงที่ยังมีอยู่/จุดอ่อน (๕) สรุปผลการประเมินโดยรวมขององค์ประกอบของการควบคุมภายในทั้ง ๕ องค์ประกอบ (๖) ลงลายมือชื่อหัวหน้าหน่วยงานของรัฐ (๗) ระบุตำแหน่งหัวหน้าหน่วยงานของรัฐ (๘) ระบุวันเดือนปีที่รายงาน
๒. การประเมินความเสี่ยง	
๓. กิจกรรมการควบคุม	
๔. สารสนเทศและการสื่อสาร	
๕. กิจกรรมการติดตามผล	

ผลการประเมินโดยรวม (๕)

.....

ลายมือชื่อ(๖).....
 ตำแหน่ง(๗).....
 วันที่(๘)..... เดือน พ.ศ.

ชื่อหน่วยงานของรัฐ.....

รายงานการประเมินผลการควบคุมภายใน
สำหรับระยะเวลาการดำเนินงานสิ้นสุด(๒).....

(๒) ระบุวันเดือนปีสิ้นสุดรอบระยะเวลาการดำเนินงานประจำปีที่จะประเมินผลการควบคุมภายใน

(๓) ภารกิจตามกฎหมายที่จัดตั้งหน่วยงานของรัฐ หรือภารกิจตามแผนการดำเนินการ หรือภารกิจอื่นๆ ที่สำคัญของหน่วยงานของรัฐ/ วัตถุประสงค์	(๔) ความเสี่ยง	(๕) การควบคุมภายใน ที่มีอยู่	(๖) การประเมินผล การควบคุมภายใน	(๗) ความเสี่ยง ที่ยังมีอยู่	(๘) การปรับปรุง การควบคุมภายใน	(๙) หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ
	ผลของปัจจุบัน			ณ วันที่ ประเมิน	แผนที่จะทำในปีถัดไป	
<u>1.ภารกิจหลัก</u> 1.1 ด้านสุขภาพสัตว์ 1.2 ด้านมาตรฐาน 1.3 ด้านผลิตและส่งเสริม 1.4 ด้านบริหาร <u>2.งาน/โครงการตามนโยบายสำคัญ</u> 2.1 โครงการ <u>3.งานสนับสนุน</u> 3.1 ด้านการจัดการ 3.2 ด้านงบประมาณ	ระบุความ เสี่ยงสำคัญ ของแต่ละ ภารกิจ	ระบุการควบคุม ภายในของแต่ละ ภารกิจ เพื่อลด หรือควบคุม ความเสี่ยง เช่น ขั้นตอน วิธีปฏิบัติ กฎเกณฑ์	ระบุผลการ ประเมินการ ควบคุมภายในว่า มีความเพียงพอ และปฏิบัติตาม อย่างต่อเนื่อง หรือไม่	ระบุความ เสี่ยงที่ยังคงมี อยู่ซึ่งมี ผลกระทบต่อ การบรรลุ วัตถุประสงค์ ของแต่ละ กิจกรรม	ระบุแนวทาง การปรับปรุง การควบคุม ภายในเพื่อ ป้องกันหรือลด ความเสี่ยง ตาม (๗) สำหรับ ปีงบประมาณ ถัดไป	หน่วยงานที่ รับผิดชอบใน การปรับปรุง การควบคุม ภายใน และระยะเวลา แล้วเสร็จ (ปีงบประมาณ ถัดไป)

- 2.3 ด้านบริหารทรัพยากรบุคคล
2.4 ด้านการเงินและทรัพย์สิน
2.5 ด้านการปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับ
2.6 ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

ให้ทุกหน่วยงานประเมิน
ให้ครบถ้วนทั้ง 6 ด้าน

ชื่อหัวหน้าหน่วยงานของรัฐ

ลายมือชื่อ(๑๐).....

ตำแหน่ง(๑๑).....

วันที่(๑๒).... เดือน พ.ศ.

กรมปศุสัตว์

หนังสือรับรองการประเมินผลการควบคุมภายใน
(ระดับหน่วยงานของรัฐ)

เรียน ระบุตำแหน่งผู้กำกับดูแลของหน่วยงานของรัฐ หรือปลัดกระทรวงเจ้าสังกัด

ระบุชื่อหน่วยงาน ได้ประเมินผลการควบคุมภายในของหน่วยงาน
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ .. ระบุวันเดือนปีสิ้นสุดรอบระยะเวลาการดำเนินงานประจำปี ด้วยวิธีการที่หน่วยงาน
กำหนดซึ่งเป็นไปตามหลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติ การควบคุม
ภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความมั่นใจอย่างสมเหตุสมผลว่า
ภารกิจของหน่วยงานจะบรรลุวัตถุประสงค์ของการควบคุมภายในด้านการดำเนินงานที่มีประสิทธิผล
ประสิทธิภาพ ด้านการรายงานที่เกี่ยวกับการเงิน และไม่ใช้การเงินที่เชื่อถือได้ หักเวลา และโปร่งใส
รวมทั้งด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน

จากผลการประเมินดังกล่าว ... ระบุชื่อหน่วยงานของรัฐที่ประเมินผล เห็นว่า การควบคุม
ภายในของหน่วยงานมีความเพียงพอ ปฏิบัติตามอย่างต่อเนื่อง และเป็นไปตามหลักเกณฑ์กระทรวงการคลัง
ว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการควบคุมภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑ ภายใต้
การกำกับดูแลของ ระบุตำแหน่งผู้กำกับดูแลของหน่วยงานของรัฐ หรือปลัดกระทรวงเจ้าสังกัด

ลายมือชื่อ

ตำแหน่ง

วันที่

ลงลายมือชื่อหัวหน้าหน่วยงานของรัฐ

ระบุตำแหน่งหัวหน้าหน่วยงานของรัฐ

ระบุวันเดือนปีที่รายงาน

กรณีมีความเสี่ยงสำคัญ และกำหนดจะดำเนินการปรับปรุงการควบคุมภายในสำหรับความเสี่ยงดังกล่าวในงบประมาณ/ปีปฏิทินถัดไป ให้อธิบายเพิ่มเติมในวรรคสาม ดังนี้

อย่างไรก็ดี มีความเสี่ยงและได้กำหนดปรับปรุงการควบคุมภายใน ในงบประมาณหรือปีปฏิทินถัดไป สรุปได้ดังนี้

๑. ความเสี่ยงที่มีอยู่ที่ต้องกำหนดปรับปรุงการควบคุมภายใน (๙)

๑.๑...

ระบุความเสี่ยงที่ยังมีอยู่ซึ่งมีผลกระทบต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ของแต่ละภารกิจ

๑.๒...

๒. การปรับปรุงการควบคุมภายใน (๑๐)

๒.๑... ระบุการปรับปรุงการควบคุมภายในเพื่อป้องกันหรือลดความเสี่ยงตาม (๙) ในงบประมาณหรือ

๒.๒... ปีปฏิทินถัดไป

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ.....กรมปศุสัตว์ (กลุ่มตรวจสอบภายใน โทร. ๐ ๒๖๕๓ ๔๔๔๔ ต่อ ๑๒๑๑-๑๒๑๓)

ที่..... กษ.๐๖๑๓/ ๒๕๕๐ วันที่..... ๒ ธันวาคม ๒๕๖๗

เรื่อง..... รายงานผลการสอบทานการประเมินผลการควบคุมภายในของผู้ตรวจสอบภายใน (แบบ ปค.๖)
ของกรมปศุสัตว์ ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๗

เรียน ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ตามหลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วย มาตรฐานและหลักเกณฑ์การปฏิบัติการควบคุมภายใน สำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑ ซึ่งกำหนดให้ผู้ตรวจสอบภายในรายงานผลการสอบทานการประเมินผลการควบคุมภายในของผู้ตรวจสอบภายใน ตามแบบ ปค.๖ โดยให้จัดส่งให้กับกระทรวงเจ้าสังกัดภายใน ๔๐ วัน นับแต่วันสิ้นปีงบประมาณ นั้น

กรมปศุสัตว์ โดยกลุ่มตรวจสอบภายใน ได้จัดทำรายงานผลการสอบทานการประเมินผลการควบคุมภายในของผู้ตรวจสอบภายในตามแบบ ปค.๖ เรียบร้อยแล้ว กรมปศุสัตว์จึงขอส่งรายงานให้คณะกรรมการตรวจสอบและประเมินผลภาคราชการประจำกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ตามรายงานที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

70
(นายสมชวน รัตนมังคลานนท์)
อธิบดีกรมปศุสัตว์

<https://shorturl.asia/hdWk4>

ข้อสังเกต

๑) การประเมินความเสี่ยงและระบบการควบคุมภายใน หน่วยงานส่วนกลางในสังกัดกรมปศุสัตว์ส่วนมากมีคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานจัดวางระบบการควบคุมภายในและการบริหารความเสี่ยงไว้ชัดเจน แต่บางหน่วยงานคำสั่งไม่เป็นปัจจุบัน ไม่ได้ผลักดันให้เกิดการดำเนินการอย่างมีส่วนร่วมเท่าที่ควรทำให้ไม่สามารถประเมินความเสี่ยงและกำหนดระบบการควบคุมภายในได้อย่างเหมาะสมเพียงพอและครอบคลุมทุกภารกิจงานโครงการ ไม่ครอบคลุมถึงความเสี่ยง/ปัจจัยเสี่ยงที่อาจนำไปสู่การทุจริต อีกทั้งการกำหนดระยะเวลาดำเนินการตามระบบการควบคุมภายในที่กำหนดสำหรับปีงบประมาณถัดไปไม่ถูกต้องชัดเจนซึ่งส่งผลกระทบต่อผลสำเร็จของการดำเนินงานตามภารกิจกิจกรรม/โครงการได้ โดยจากการประเมินตนเองของหน่วยงานและการตรวจสอบพบว่าบุคลากรยังคงเป็นปัจจัยเสี่ยงและกลไกสำคัญของระบบการควบคุมภายในและการบริหารจัดการความเสี่ยง รวมถึง ความเหมาะสมในการแบ่งแยกหน้าที่และความเคร่งครัดจริงจังในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย โดยเฉพาะกรณีการปฏิบัติงานในระบบสารสนเทศ/โปรแกรมระบบต่างๆที่สำคัญ พบว่าส่วนหนึ่งให้การควบคุมดูแลรักษาสิทธิการเข้าถึงโปรแกรม/ระบบสารสนเทศและข้อมูลในระบบที่ไม่เข้มแข็งจริงจังเท่าที่ควร ผู้ถือสิทธิอนุมัติหรือสอบถามมอบรหัสการเข้าถึงระบบให้ผู้ถือสิทธิบันทึกข้อมูลหรือผู้อื่นเข้าดำเนินการในระบบแทนจนทำให้ระบบการสอบทาน/การควบคุมที่วางไว้ไม่มีประสิทธิภาพ หน่วยงานไม่สามารถทราบถึงความผิดปกติได้ทันทั่วทั้งที่ เกิดข้อผิดพลาดสะสม กระทบต่อความถูกต้องน่าเชื่อถือของการรายงานผลจากระบบสารสนเทศ/โปรแกรมระบบนั้น และอาจเป็นช่องโหว่ที่นำไปสู่การทุจริตได้

ข้อเสนอแนะ

๒) ข้อเสนอแนะ เพื่อให้การจัดวางระบบการควบคุมภายในและแนวการบริหารจัดการความเสี่ยงเกิดความเหมาะสม ครอบคลุมและเป็นรูปธรรมยิ่งขึ้นทุกหน่วยงานต้องจัดให้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานที่เป็นปัจจุบัน ผู้ที่ได้รับมอบหมายต้องมีความเข้าใจในบทบาท ภารกิจ กิจกรรม โครงการของหน่วยงานอย่างเพียงพอเพื่อให้สามารถจัดวาง/ประเมินระบบการควบคุมภายในและการบริหารจัดการความเสี่ยงได้อย่างเหมาะสมตามวัตถุประสงค์และหลักเกณฑ์ที่กระทรวงการคลังกำหนด โดยกรณีหน่วยงานสำนัก/กอง ที่มีหน่วยงานในสังกัดในส่วนภูมิภาคต้องทบทวนและให้ความสำคัญต่อประเด็นความเสี่ยงของหน่วยงานในสังกัดอย่างสม่ำเสมอเพราะเป็นหน่วยรับเงินงบประมาณที่มีบทบาทสำคัญในการปฏิบัติงานตามภารกิจ งาน โครงการ และทุกหน่วยงานต้องทบทวนคำสั่งมอบหมายหน้าที่ให้มีการแบ่งแยกอำนาจหน้าที่ให้ชัดเจนเหมาะสม มีการควบคุมและสอบทานตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัดจริงจัง เพื่อให้สามารถทราบถึงข้อผิดพลาดและสามารถแก้ไขปรับปรุงได้อย่างทันที่ที่สามารถป้องกันมิให้เกิดความเสี่ยงและความเสียหายที่อาจจะลุกลามจนกระทบต่อผลสำเร็จ ประสิทธิภาพ ประสิทธิผลของการดำเนินงานตามภารกิจ งาน โครงการ และเพื่อลดความเสี่ยงในการทุจริต ต้องกำกับดูแลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายอย่างสม่ำเสมอโดยเฉพาะกรณีปฏิบัติงานในระบบสารสนเทศ/โปรแกรมระบบซึ่งมีบทบาทสำคัญในยุคปัจจุบัน โดยต้องมีการปฏิบัติงานตามสิทธิและหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอย่างเคร่งครัด ต้องให้ความระมัดระวังในการเข้าถึง การบันทึกและการเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศ และต้องกำหนดให้มีการสอบทานความถูกต้องของข้อมูลและรายงานจากระบบอย่างสม่ำเสมอ

การบริหารจัดการความเสี่ยง

<https://shorturl.asia/gpRVP>

ที่ กค ๐๔๐๙.๔/๑๒๓

กระทรวงการคลัง
ถนนพระรามที่ ๖ กทม. ๑๐๔๐๐

๑๙ มีนาคม ๒๕๖๒

เรื่อง หลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการบริหารจัดการความเสี่ยง
สำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๒

เรียน ปลัดกระทรวง อธิบดี อธิการบดี เลขาธิการ ผู้อำนวยการ ผู้บัญชาการ ผู้ว่าราชการจังหวัด ผู้ว่าราชการ
กรุงเทพมหานคร ผู้ว่าการ หัวหน้ารัฐวิสาหกิจ ผู้บริหารท้องถิ่น และหัวหน้าหน่วยงานอื่นของรัฐ
ตามพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑

สิ่งที่ส่งมาด้วย หลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการบริหารจัดการความเสี่ยง
สำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๒

ด้วยพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๙๙ บัญญัติให้หน่วยงาน
ของรัฐจัดให้มีการตรวจสอบภายใน การควบคุมภายในและการบริหารจัดการความเสี่ยง โดยให้ถือปฏิบัติ
ตามมาตรฐานและหลักเกณฑ์ที่กระทรวงการคลังกำหนด

กระทรวงการคลังขอเรียนว่า เพื่อให้หน่วยงานของรัฐจัดให้มีการบริหารจัดการความเสี่ยง
เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑ จึงกำหนดหลักเกณฑ์
กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการบริหารจัดการความเสี่ยงสำหรับหน่วยงานของรัฐ
พ.ศ. ๒๕๖๒ ให้หน่วยงานของรัฐถือปฏิบัติ รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และแจ้งให้หน่วยงานในสังกัดและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายณวิทย์ กัลยาณมิตร)

รองปลัดกระทรวงการคลัง
หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านรายจ่ายและหนี้สิน

ส่วนที่ ๑ มาตรฐานการบริหารจัดการความเสี่ยงสำหรับหน่วยงานของรัฐ

๒. มาตรฐาน

๒.๑ หน่วยงานของรัฐต้องจัดให้มีการบริหารจัดการความเสี่ยง เพื่อให้ความเชื่อมั่นอย่างสมเหตุสมผล แก่ผู้มีส่วนได้เสียของหน่วยงานว่าหน่วยงานได้ดำเนินการบริหารจัดการความเสี่ยงอย่างเหมาะสม

๒.๒ ฝ่ายบริหารของหน่วยงานของรัฐต้องจัดให้มีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการบริหารจัดการ ความเสี่ยงภายในองค์กร อย่างน้อยประกอบด้วย การมอบหมายผู้รับผิดชอบเรื่องการบริหารจัดการความเสี่ยง การกำหนดวัฒนธรรมของหน่วยงานของรัฐที่ส่งเสริมการบริหารจัดการความเสี่ยง รวมถึงการบริหารทรัพยากร บุคคล

๒.๓ หน่วยงานของรัฐต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์เพื่อใช้ในการบริหารจัดการความเสี่ยง ที่เหมาะสม รวมถึงมีการสื่อสารการบริหารจัดการความเสี่ยงของวัตถุประสงค์ด้านต่างๆ ต่อบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

๒.๔ การบริหารจัดการความเสี่ยงต้องดำเนินการในทุกระดับของหน่วยงานของรัฐ

๒.๕ การบริหารจัดการความเสี่ยง อย่างน้อยต้องประกอบด้วย การระบุความเสี่ยง การประเมิน ความเสี่ยง และการตอบสนองความเสี่ยง

๒.๖ หน่วยงานของรัฐต้องจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงอย่างน้อยปีละครั้งและต้องมีการสื่อสาร แผนบริหารจัดการความเสี่ยงกับผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

๒.๗ หน่วยงานของรัฐต้องมีการติดตามประเมินผลการบริหารจัดการความเสี่ยงและทบทวน แผนการบริหารจัดการความเสี่ยงอย่างสม่ำเสมอ

๒.๘ หน่วยงานของรัฐต้องมีการรายงานการบริหารจัดการความเสี่ยงของหน่วยงาน ต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง

๒.๙ หน่วยงานของรัฐสามารถพิจารณานำเครื่องมือการบริหารความเสี่ยงที่เหมาะสม มาประยุกต์ใช้กับหน่วยงาน เพื่อให้การบริหารจัดการความเสี่ยงของหน่วยงานเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

ส่วนที่ ๒

หลักเกณฑ์ปฏิบัติการบริหารจัดการความเสี่ยงสำหรับหน่วยงานของรัฐ

ข้อ ๑ ในหลักเกณฑ์นี้

“การบริหารจัดการความเสี่ยง” หมายความว่า กระบวนการบริหารจัดการเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นและส่งผลกระทบต่อหน่วยงานของรัฐ เพื่อให้หน่วยงานของรัฐสามารถดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน รวมถึงเพื่อเพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถให้หน่วยงานของรัฐ

“ความเสี่ยง” หมายความว่า ความเป็นไปได้ของเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้น และเป็นอุปสรรคต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน

ข้อ ๒ ให้หน่วยงานของรัฐจัดให้มีการบริหารจัดการความเสี่ยง โดยใช้มาตรฐานการบริหารจัดการความเสี่ยงสำหรับหน่วยงานของรัฐที่กระทรวงการคลังกำหนดเป็นแนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยง

ข้อ ๓ ให้หน่วยงานของรัฐตามข้อ ๑ (๑) และ (๓) – (๗) ถือปฏิบัติตามคู่มือหรือแนวทางปฏิบัติ เกี่ยวกับการบริหารจัดการความเสี่ยงตามที่กระทรวงการคลังกำหนดและสามารถนำคู่มือหรือแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารจัดการความเสี่ยงอื่นมาประยุกต์ใช้กับหน่วยงาน และหน่วยงานของรัฐตามข้อ ๑ (๒) ถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์หรือแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายใน และคู่มือปฏิบัติ เกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายในตามที่สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจกำหนด

ข้อ ๔ ให้หน่วยงานของรัฐ จัดให้มีผู้รับผิดชอบ ซึ่งต้องประกอบด้วยฝ่ายบริหาร และบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำยุทธศาสตร์และการบริหารจัดการความเสี่ยงของหน่วยงานของรัฐ ดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารจัดการความเสี่ยงสำหรับหน่วยงานของรัฐ ทั้งนี้ ไม่ควรเป็นผู้ตรวจสอบภายใน

ข้อ ๕ ผู้รับผิดชอบมีหน้าที่ ดังนี้

(๑) จัดทำแผนการบริหารจัดการความเสี่ยง

(๓) จัดทำรายงานผลตามแผนการบริหารจัดการความเสี่ยง

(๒) ติดตามประเมินผลการบริหารจัดการความเสี่ยง

(๔) พิจารณาทบทวนแผนการบริหารจัดการความเสี่ยง

ข้อ ๖ ให้หน่วยงานของรัฐจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยงานของรัฐ

ข้อ ๗ ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐหรือผู้กำกับดูแลแล้วแต่กรณี กำกับดูแลฝ่ายบริหารผู้รับผิดชอบ และบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้มีการบริหารจัดการความเสี่ยงให้เป็นไปตามแผนการบริหารจัดการความเสี่ยงที่กำหนดไว้

ข้อ ๘ ให้ฝ่ายบริหารและผู้รับผิดชอบต้องจัดให้มีการติดตามประเมินผลการบริหารจัดการความเสี่ยง โดยติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่องในระหว่างการทำงานหรือติดตามประเมินผลเป็นรายครั้งหรือใช้ทั้งสองวิธีร่วมกัน กรณีพบข้อบกพร่องที่มีสาระสำคัญให้รายงานทันที

ข้อ ๙ ให้ผู้รับผิดชอบของหน่วยงานของรัฐจัดทำรายงานผลการบริหารจัดการความเสี่ยง และเสนอให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐหรือผู้กำกับดูแลแล้วแต่กรณี พิจารณาย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง

ข้อ ๑๐ หัวหน้าหน่วยงานของรัฐหรือผู้กำกับดูแลแล้วแต่กรณี สามารถกำหนดนโยบาย วิธีการ และระยะเวลาการรายงานการบริหารจัดการความเสี่ยง

ข้อ ๑๑ กรณีกรมบัญชีกลางขอให้หน่วยงานของรัฐ ตามข้อ ๑ (๑) และ (๓) - (๗) และสำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจขอให้หน่วยงานของรัฐ ตามข้อ ๑ (๒) จัดส่งรายงานแผนการบริหารจัดการความเสี่ยง ตามข้อ ๖ และรายงานผลการบริหารจัดการความเสี่ยง ตามข้อ ๙ หรือข้อมูลอื่น ๆ เพิ่มเติมเกี่ยวกับกระบวนการบริหารจัดการความเสี่ยง ให้หน่วยงานของรัฐดังกล่าวดำเนินการตามรูปแบบ วิธีการ และระยะเวลาที่กรมบัญชีกลาง หรือสำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจกำหนด

ที่ กค ๐๔๐๙.๗/ ๐๓๖

กระทรวงการคลัง
ถนนพระรามที่ ๖ กทม. ๑๐๔๐๐

๓๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔

เรื่อง แนวทางการบริหารจัดการความเสี่ยงสำหรับหน่วยงานของรัฐ เรื่อง หลักการบริหารจัดการความเสี่ยงระดับองค์กร

เรียน ปลัดกระทรวง อธิบดี อธิการ เลขาธิการ ผู้อำนวยการ ผู้บัญชาการ ผู้ว่าราชการจังหวัด ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ผู้ว่าการ ผู้บริหารท้องถิ่น และหัวหน้าหน่วยงานอื่นของรัฐตามพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๓

อ้างถึง หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๔๐๙.๔/ว ๒๓ ลงวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๒

สิ่งที่ส่งมาด้วย แนวทางการบริหารจัดการความเสี่ยงสำหรับหน่วยงานของรัฐ เรื่อง หลักการบริหารจัดการความเสี่ยงระดับองค์กร จำนวน ๑ เล่ม

ตามหนังสือที่อ้างถึง กระทรวงการคลังได้ประกาศหลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการบริหารจัดการความเสี่ยงสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยหลักเกณฑ์ปฏิบัติการบริหารจัดการความเสี่ยงสำหรับหน่วยงานของรัฐ ข้อ ๓ กำหนดให้หน่วยงานของรัฐ ยกเว้นรัฐวิสาหกิจถือปฏิบัติตามคู่มือหรือแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารจัดการความเสี่ยงตามที่กระทรวงการคลังกำหนด นั้น

กระทรวงการคลังขอเรียนว่า หน่วยงานของรัฐมีหน้าที่ในการจัดให้มีการบริหารจัดการความเสี่ยงตามมาตรฐานและหลักเกณฑ์ที่กระทรวงการคลังกำหนด ตามมาตรา ๗๙ ของพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๓ เพื่อให้การบริหารจัดการความเสี่ยงของหน่วยงานมีประสิทธิภาพ รวมถึงยกระดับการบริหารจัดการความเสี่ยงของฝ่ายบริหารให้สามารถเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ (Informed Strategic Decision Making) เพื่อสนับสนุนการบริหารหน่วยงานของรัฐให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรอย่างแท้จริง กระทรวงการคลังจึงได้กำหนดแนวทางการบริหารจัดการความเสี่ยงสำหรับหน่วยงานของรัฐ เรื่อง หลักการบริหารจัดการความเสี่ยงระดับองค์กรขึ้น รายละเอียดตามที่ส่งมาด้วย โดยหน่วยงานของรัฐสามารถนำหลักการดังกล่าวไปปรับใช้ในการพัฒนาระบบการบริหารจัดการความเสี่ยงให้เหมาะสมกับหน่วยงาน ทั้งนี้ ท่านสามารถดาวน์โหลดแนวทางการบริหารจัดการความเสี่ยงสำหรับหน่วยงานของรัฐ

เรื่อง หลักการบริหารจัดการความเสี่ยงระดับองค์กร ได้จากเว็บไซต์กรมบัญชีกลาง www.csgd.go.th หัวข้อ เรื่องที่น่าสนใจ หัวข้อ ตรวจสอบภายใน แลือก ระเบียน มาตรฐาน คู่มือ แนวปฏิบัติ หัวข้อ แนวทางการบริหารจัดการความเสี่ยงสำหรับหน่วยงานของรัฐ เรื่อง หลักการบริหารจัดการความเสี่ยงระดับองค์กร

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และแจ้งให้หน่วยงานในสังกัดและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายจาเรญ โทธิเชต)
รองปลัดกระทรวงการคลัง
หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านรายจ่ายและหนี้สิน
ปฏิบัติราชการแทน ปลัดกระทรวงการคลัง

แนวทางการบริหารจัดการความเสี่ยงสำหรับหน่วยงานของรัฐ

เรื่อง

หลักการบริหารจัดการความเสี่ยงระดับองค์กร

กระทรวงการคลัง
กรมบัญชีกลาง

กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔

หลักการบริหารจัดการความเสี่ยงระดับองค์กร

การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสภาพเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี รวมถึงความคาดหวังของประชาชน หน่วยงานของรัฐทุกหน่วยงานต้องเผชิญกับความเสี่ยงทั้งปัจจัยภายในและภายนอก ผู้บริหารมีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงในการบริหารจัดการความเสี่ยง ซึ่งหลักการบริหารจัดการความเสี่ยงระดับองค์กรถือเป็นเครื่องมือที่สำคัญของผู้บริหารในการบริหารการดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร โดยระบบการบริหารจัดการความเสี่ยงที่ดีจะช่วยหน่วยงานในการวางแผนและจัดการเหตุการณ์ด้านลบที่อาจเกิดขึ้น อันเป็นอุปสรรคต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน รวมถึงช่วยหน่วยงานในการบริหารจัดการเพื่อสร้างหรือฉวยโอกาส หรือได้รับประโยชน์จากเหตุการณ์ด้านบวกที่อาจเกิดขึ้น ส่งผลให้หน่วยงานสามารถเพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถในการให้บริการของหน่วยงานของรัฐ เพื่อให้ประชาชนและประเทศชาติได้รับประโยชน์สูงสุดจากการบริหารจัดการความเสี่ยงภายใต้หลักธรรมาภิบาล

แนวทางการบริหารจัดการความเสี่ยงสำหรับหน่วยงานของรัฐ เรื่อง หลักการบริหารจัดการความเสี่ยงระดับองค์กร เป็นกรอบแนวทางที่ช่วยให้หน่วยงานของรัฐสามารถนำหลักการบริหารจัดการความเสี่ยงไปปรับใช้เพื่อวางระบบการบริหารจัดการความเสี่ยงระดับองค์กรได้อย่างเหมาะสม ทั้งนี้ การบริหารจัดการความเสี่ยงแต่ละหน่วยงานอาจมีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับขนาด โครงสร้าง และความสามารถในการรองรับความเสี่ยงของหน่วยงาน แนวทางการบริหารจัดการความเสี่ยงฉบับนี้อาจมีเนื้อหาบางส่วนเกี่ยวข้องกับการควบคุมภายใน เนื่องจากการควบคุมภายในถือเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารจัดการความเสี่ยงระดับองค์กร ดังนั้น หน่วยงานอาจดำเนินการบริหารจัดการความเสี่ยงโดยเชื่อมโยงการควบคุมภายในและการบริหารจัดการความเสี่ยงเข้าด้วยกัน

หลักการบริหารจัดการความเสี่ยงระดับองค์กร แบ่งออกเป็น ๒ ส่วน ประกอบด้วย

๑. กรอบการบริหารจัดการความเสี่ยง เป็นพื้นฐานของการบริหารจัดการความเสี่ยงที่ดี เพื่อให้การบริหารจัดการความเสี่ยงเป็นเครื่องมือช่วยหน่วยงานในการกำหนดแผนระดับองค์กร (Strategic Plans) และการกำหนดวัตถุประสงค์เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการตัดสินใจของผู้บริหารอยู่บนฐานข้อมูลสารสนเทศที่สมบูรณ์ ส่งผลให้หน่วยงานของรัฐสามารถดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์หลักขององค์กร และเพื่อเพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถของหน่วยงาน

๒. กระบวนการบริหารจัดการความเสี่ยง เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง (Routine Processes) ของการบริหารจัดการความเสี่ยง ซึ่งตั้งอยู่บนพื้นฐานของกรอบการบริหารจัดการความเสี่ยงของหน่วยงาน

กรอบการบริหารจัดการความเสี่ยง

กรอบการบริหารจัดการความเสี่ยงเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการบริหารจัดการความเสี่ยง หน่วยงานของรัฐควรพิจารณานำกรอบการบริหารจัดการความเสี่ยงนี้ไปปรับใช้ในการวางระบบการบริหารจัดการความเสี่ยงของหน่วยงาน เพื่อให้หน่วยงานได้รับประโยชน์สูงสุดจากการบริหารจัดการความเสี่ยงอย่างแท้จริง โดยหน่วยงานของรัฐแต่ละแห่งอาจมีศักยภาพที่แตกต่างกันในการนำกรอบการบริหารจัดการความเสี่ยงทั้งหมดไปปรับใช้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความพร้อมของหน่วยงาน กรอบบริหารจัดการความเสี่ยงประกอบด้วย หลักการ ๘ ประการ ดังนี้

1. การบริหารจัดการความเสี่ยงต้องดำเนินการแบบบูรณาการทั่วทั้งองค์กร
2. ความมุ่งมั่นของผู้กำกับดูแล หัวหน้าหน่วยงานของรัฐ และผู้บริหารระดับสูง
3. การสร้างและรักษาบุคลากรและวัฒนธรรมที่ดีขององค์กร
4. การมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบด้านการบริหารจัดการความเสี่ยง
5. การตระหนักถึงผู้มีส่วนได้เสีย
6. การกำหนดยุทธศาสตร์/กลยุทธ์ วัตถุประสงค์ และการตัดสินใจ
7. การใช้ข้อมูลสารสนเทศ
8. การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

กระบวนการบริหารจัดการความเสี่ยง

กระบวนการบริหารจัดการความเสี่ยงเป็นกระบวนการที่เป็นวงจรต่อเนื่อง ประกอบด้วย

- 1 การวิเคราะห์องค์กร
- 2 การกำหนดนโยบายการบริหารจัดการความเสี่ยง
- 3 การระบุความเสี่ยง
- 4 การประเมินความเสี่ยง
- 5 การตอบสนองความเสี่ยง
- 6 การติดตามและทบทวน
- 7 การสื่อสารและการรายงาน

1

การวิเคราะห์องค์กร

ในการวิเคราะห์องค์กรหน่วยงานต้องเข้าใจเกี่ยวกับพันธกิจตามกฎหมาย อำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบของหน่วยงาน รวมถึงยุทธศาสตร์ชาติ ยุทธศาสตร์ระดับกระทรวง รวมถึงนโยบายของรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงาน โดยการวิเคราะห์องค์กรต้องวิเคราะห์ทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกองค์กร

2

การกำหนดนโยบายการบริหารจัดการความเสี่ยง

ผู้บริหารเป็นผู้กำหนดนโยบายบริหารจัดการความเสี่ยง และผู้กำกับดูแลเป็นผู้ให้ความเห็นชอบนโยบายดังกล่าว โดยนโยบายการบริหารจัดการความเสี่ยงอาจระบุถึงวัตถุประสงค์ของการบริหารจัดการความเสี่ยง บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของการบริหารจัดการความเสี่ยง และความเสี่ยงที่ยอมรับได้ระดับองค์กร

ความเสี่ยงที่ยอมรับได้ระดับองค์กร (Risk Appetite) หมายถึง ระดับความเสี่ยงในภาพรวมขององค์กรที่หน่วยงานยอมรับเพื่อดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร การระบุความเสี่ยงที่ยอมรับได้ระดับองค์กรเป็นการแสดงเจตนารมณ์ของผู้บริหารและผู้กำกับดูแลในการดำเนินงานขององค์กร การกำหนดความเสี่ยงที่ยอมรับได้ควรคำนึงถึงศักยภาพขององค์กรในเรื่องการจัดการความเสี่ยง โดยศักยภาพในการจัดการความเสี่ยงขององค์กร (Risk Capacity) ขึ้นอยู่กับงบประมาณ บุคลากร และความคาดหวังของผู้มีส่วนได้เสีย ทั้งนี้ หน่วยงานอาจระบุระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้เป็น ๕ ระดับ เช่น ปฏิเสธความเสี่ยง ยอมรับความเสี่ยงได้น้อย ยอมรับความเสี่ยงได้ปานกลาง เต็มใจยอมรับความเสี่ยง และยอมรับความเสี่ยงได้มากที่สุด เป็นต้น

หน่วยงานอาจแสดงนโยบายความเสี่ยงที่ยอมรับได้ในแต่ละประเภทความเสี่ยง เพื่อให้ผู้บริหารระดับรองลงมาสามารถนำไปใช้ในการบริหารจัดการความเสี่ยงในระดับสำนัก กอง ศูนย์ กลุ่ม หรือนำไปสู่การระบุระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้สำหรับประเภทความเสี่ยงย่อย

การระบุความเสี่ยง

การระบุความเสี่ยง คือ การระบุเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นที่มีผลกระทบต่อวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน ทั้งในด้าน**บวก**และด้าน**ลบ** ในการระบุความเสี่ยงหน่วยงานอาจทำ**รายชื่อความเสี่ยงทั้งหมด** (Risk Inventory) โดยรายชื่อความเสี่ยงต้องมีการปรับปรุงอย่างสม่ำเสมอโดยอาศัยข้อมูลที่เป็น**ปัจจุบัน** การระบุความเสี่ยง หน่วยงานควรระบุข้อมูลเกี่ยวกับความเสี่ยง ดังนี้

ก **เหตุการณ์ความเสี่ยง**

ข **สาเหตุของความเสี่ยง หรือตัวผลักดันความเสี่ยง** โดยการวิเคราะห์ถึง**สาเหตุที่แท้จริง** (Root Cause) ของความเสี่ยง

ค **ผลกระทบทั้งด้านลบและ/หรือด้านบวก**

หน่วยงานอาจจัดกลุ่มความเสี่ยงที่มีลักษณะหรือมีผลกระทบที่เหมือนกันไว้ใน**ประเภทความเสี่ยงเดียวกัน** เพื่อให้การพิจารณาและการบริหารจัดการความเสี่ยงประเภทเดียวกันมีมุมมองในภาพรวมชัดเจนมากขึ้น ตัวอย่างการจัดประเภทความเสี่ยงในภาคผนวก

การกำหนดประเภทความเสี่ยง (Risk Categories)

หน่วยงานต้องระบุความเสี่ยงทั้งหมดที่มีผลกระทบต่อวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน (Risk Inventory) เมื่อหน่วยงานระบุความเสี่ยงทั้งหมดแล้วควรพิจารณาจัดกลุ่มความเสี่ยง โดยความเสี่ยงที่มีลักษณะเหมือนกัน จัดกลุ่มเป็นประเภทความเสี่ยงเดียวกัน ตัวอย่างการกำหนดประเภทความเสี่ยง เช่น

ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ (Strategy Risks) คือ ความเสี่ยงที่เกิดจากการกำหนดแผนกลยุทธ์ที่ไม่เหมาะสม หรือความเสี่ยงเกิดจากการนำกลยุทธ์ไปใช้ไม่ถูกต้อง

ความเสี่ยงด้านการเงิน (Financial Risks) คือ ความเสี่ยงเกี่ยวกับการบริหารจัดการด้านการเงิน เช่น ความเสี่ยงเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงินไม่ถูกต้อง ความเสี่ยงเกี่ยวกับการรับเงินไม่ถูกต้อง ความเสี่ยงในการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการเงินการคลัง รวมถึงความเสี่ยงด้านการทุจริตทางการเงิน เป็นต้น

ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน (Operation Risks) คือ ความเสี่ยงที่เกิดจากกระบวนการทำงานที่ไม่มีประสิทธิภาพหรือไม่มีประสิทธิภาพ

ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ (Legal Risks) คือ ความเสี่ยงที่หน่วยงานไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หลักเกณฑ์ ประกาศ มติคณะรัฐมนตรี รวมถึงกฎ/นโยบาย/คู่มือ/แนวทางการปฏิบัติงานของหน่วยงาน

ความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (Technology Risks) คือ ความเสี่ยงที่เกิดจากเทคโนโลยีสารสนเทศ

ความเสี่ยงด้านความน่าเชื่อถือขององค์กร (Reputational Risks) คือ ความเสี่ยงที่ส่งผลกระทบต่อชื่อเสียง ความเชื่อมั่น และความน่าเชื่อถือขององค์กร

ประเภทของความเสี่ยงหน่วยงานสามารถกำหนดได้อย่างเหมาะสมกับหน่วยงาน เพื่อให้มุมมองการบริหารจัดการความเสี่ยงระดับองค์กรเกิดความชัดเจน

กรมปศุสัตว์ได้จัดกลุ่มความเสี่ยงที่มีลักษณะหรือมีผลกระทบที่เหมือนกัน ไว้ในประเภทความเสี่ยงเดียวกัน เพื่อให้การพิจารณาและการบริหารจัดการความเสี่ยงประเภทเดียวกันมีมุมมองในภาพรวมที่ชัดเจนมากขึ้น โดยนโยบายการบริหารจัดการความเสี่ยงระดับองค์กรครอบคลุมความเสี่ยง 4 ด้าน ดังนี้

ประเภทความเสี่ยง

การประเมินความเสี่ยง ประกอบด้วย

๑. การกำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยง หน่วยงานอาจให้คะแนนความเสี่ยงตามเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงด้านต่างๆ เช่น ด้านโอกาส ด้านผลกระทบ รวมถึงด้านความสามารถขององค์กรในการจัดการความเสี่ยง และด้านลักษณะของความเสี่ยง โดยช่วงคะแนนอาจกำหนดเป็น ๓ ช่วงคะแนน หรือ ๕ ช่วงคะแนน

๒. การให้คะแนนความเสี่ยง วิธีการให้คะแนนความเสี่ยง เช่น การสัมภาษณ์ การทำแบบสำรวจ การประชุมเชิงปฏิบัติการระหว่างหน่วยงานภายใน การทำ Benchmarking การวิเคราะห์สถานการณ์ (Scenario Analysis) ทั้งนี้ การให้คะแนนความเสี่ยงของแต่ละกองงาน (Silo Thinking) เพียงวิธีเดียวอาจทำให้การให้คะแนนความเสี่ยงมีความคาดเคลื่อนได้

๓. การพิจารณาความเสี่ยงในภาพรวม เมื่อหน่วยงานประเมินความเสี่ยงในแต่ละความเสี่ยงที่มีต่อวัตถุประสงค์ของกิจกรรมแล้ว หน่วยงานต้องพิจารณาผลกระทบของความเสี่ยงมีต่อวัตถุประสงค์ในระดับกลุ่ม และผลกระทบที่มีต่อหน่วยงานในภาพรวม เช่น ผลกระทบต่อความเสี่ยงที่มีต่อกิจกรรมอาจมีน้อยแต่มีผลกระทบต่อวัตถุประสงค์ระดับกอง หรือความเสี่ยง ๒ ความเสี่ยงที่ไม่มีผลกระทบต่อกิจกรรมอาจมีผลกระทบต่อหน่วยงานในภาพรวม เป็นต้น

★ ๔. การจัดลำดับความเสี่ยง เมื่อหน่วยงานพิจารณาให้คะแนนความเสี่ยงแล้ว หน่วยงานต้องจัดลำดับความเสี่ยง เพื่อนำไปสู่การพิจารณาจัดสรรทรัพยากรในการตอบสนองความเสี่ยง หน่วยงานอาจใช้คะแนนความเสี่ยง (โอกาส x ผลกระทบ) ในการจัดลำดับความเสี่ยง โดยความเสี่ยงที่เท่ากับอาจพิจารณาปัจจัยอื่นประกอบ เช่น ความสามารถของหน่วยงานในการบริหารจัดการความเสี่ยงด้านนั้นๆ หรือลักษณะของความเสี่ยงที่มีผลกระทบต่อหน่วยงาน เป็นต้น

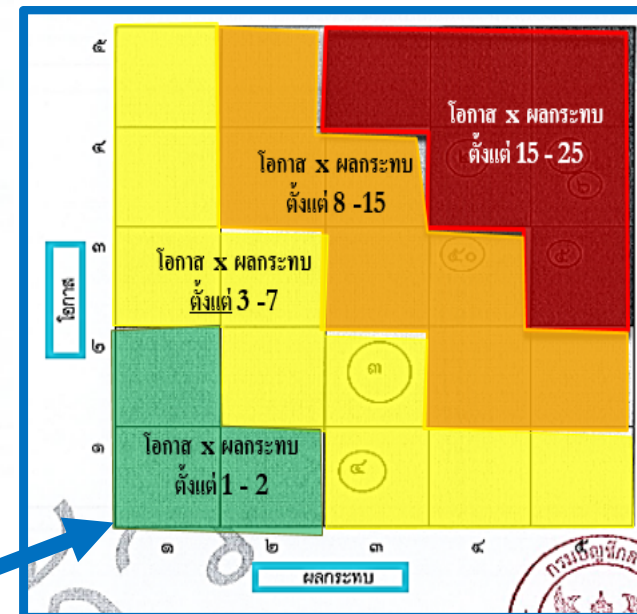

การให้คะแนนความเสี่ยง

ตัวอย่าง ตามแนวทางที่กรมบัญชีกลาง ประกาศ ตาม

ว36

รหัส	ชื่อความเสี่ยง	โอกาส	ผลกระทบ	ความ อ่อนไหวต่อ ความเสี่ยง	ลักษณะการ เปลี่ยนแปลง ของความเสี่ยง
๓	ความเสี่ยงการเข้าถึงและการ ส่งต่อข้อมูลที่มีความอ่อนไหว	๔	20	๕	๓
๒	ความเสี่ยงการโจรกรรมข้อมูล บุคคล	๔	16	๔	๓
๓	ความเสี่ยงการบันทึกข้อมูลใน ระบบผิดพลาด	๒	6	๓	๕
๔	ความเสี่ยงการแก้ไขโปรแกรม โดยไม่ได้รับการอนุมัติ	๓	3	๑	๔
๕	ความเสี่ยงประชาชนที่ด้อย โอกาสไม่สามารถเข้าถึงการ บริการรูปแบบใหม่	๓	15	๕	๒
๖	ความเสี่ยงการปฏิบัติงานแทน กันในระบบการเงิน	๔	20	๕	๒
.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.
๕๐	ความเสี่ยงการโจมตีทาง ไซเบอร์	๓	1	๔	๓

ผลกระทบที่เกิดขึ้น (Impact : I)	5	5	10	15	20	25
	4	4	8	12	16	20
	3	3	6	9	12	15
	2	2	4	6	8	10
	1	1	2	3	4	5
		1	2	3	4	5
		โอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood : L)				
		1	2	3	4	5

ตามหลักเกณฑ์ของกรมปศุสัตว์
(กผง)

การตอบสนองความเสี่ยง

การตอบสนองความเสี่ยง คือ กระบวนการตัดสินใจของฝ่ายบริหารในการจัดการความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้น โดยผู้บริหารควรพิจารณาประเด็นดังต่อไปนี้ ในการตัดสินใจเลือกวิธีการตอบสนองความเสี่ยงเพื่อจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงของหน่วยงาน

๑. การจัดการต้นเหตุของความเสี่ยง
๒. ทางเลือกวิธีการจัดการความเสี่ยง
๓. ทรัพยากรที่ต้องใช้ในการบริหารจัดการความเสี่ยง

หน่วยงานสามารถพิจารณาเลือกวิธีการจัดการความเสี่ยงวิธีที่ได้วิธีหนึ่งหรือหลายวิธี โดยการพิจารณาวิธีการจัดการความเสี่ยงควรคำนึงถึงต้นทุนกับประโยชน์ที่ได้รับของวิธีการจัดการความเสี่ยงแต่ละวิธี

แผนการบริหารจัดการความเสี่ยงอาจประกอบด้วย วิธีการจัดการความเสี่ยง บุคคลที่รับผิดชอบในการบริหารจัดการความเสี่ยง ตัวชี้วัดความเสี่ยงที่สำคัญ วิธีการติดตามและการรายงานความเสี่ยง

ตัวอย่างวิธีการจัดการความเสี่ยง ประกอบด้วย

๑. ปฏิเสธความเสี่ยงโดยไม่ดำเนินงานในกิจกรรมที่มีความเสี่ยง ได้แก่ กิจกรรมที่มีความเสี่ยงสูงและหน่วยงานไม่สามารถยอมรับความเสี่ยงนั้นได้ หน่วยงานอาจพิจารณาไม่ดำเนินงานในกิจกรรมนั้นๆ
๒. การลดโอกาสของความเสี่ยง เช่น การลดโอกาสของความเสี่ยงการทุจริตด้านการเงิน โดยการวางระบบการควบคุมภายใน ได้แก่ การแบ่งแยกหน้าที่ การตรวจสอบ การสอบทาน และการกระหายอด เป็นต้น
๓. การลดผลกระทบของความเสี่ยง เช่น การทำประกัน หรือการใช้เครื่องมือป้องกันความเสี่ยงทางการเงิน (Hedging Instruments) เป็นต้น
๔. การโอนความเสี่ยง หน่วยงานอาจเลือกใช้วิธีการถ่ายโอนความเสี่ยงของกิจกรรมที่หน่วยงานเห็นว่าควรดำเนินการเพื่อประโยชน์ของประชาชน แต่หน่วยงานมีข้อจำกัดที่ไม่สามารถดำเนินการเองได้หรือไม่สามารถบริหารจัดการความเสี่ยงได้ ได้แก่ การให้ภาคเอกชนดำเนินการโดยมีการโอนความเสี่ยงและผลตอบแทนไปด้วย (Public Private Partnership : PPP) เป็นต้น
๕. ยอมรับความเสี่ยงโดยไม่ดำเนินการจัดการความเสี่ยง เนื่องจากความเสี่ยงอยู่ในระดับที่หน่วยงานยอมรับได้ หรือต้นทุนในการบริหารจัดการความเสี่ยงมีมากกว่าประโยชน์ที่ได้รับ
๖. ใช้มาตรการการเฝ้าระวัง หน่วยงานต้องกำหนดข้อมูลที่ต้องมีการเก็บรวบรวม การวิเคราะห์ การแจ้งเตือน และการดำเนินการเมื่อเหตุการณ์เกิดขึ้น เช่น ความเสี่ยงของปริมาณน้ำในเขื่อนมากเนื่องจากปริมาณน้ำฝน
๗. การทำแผนฉุกเฉิน การจัดทำแผนฉุกเฉินเป็นการระบุขั้นตอนเมื่อเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยงขึ้น โดยต้องระบุบุคคลและวิธีการดำเนินการที่ชัดเจน เช่น ความเสี่ยงกรณีเจ้าหน้าที่ไม่สามารถเข้าสถานที่ทำงานได้
๘. การส่งเสริมหรือผลักดันเหตุการณ์ที่อาจจะเกิดขึ้น เมื่อความเหตุการณ์ที่อาจจะเกิดขึ้นส่งผลกระทบเชิงบวกกับองค์กร รวมถึงกำหนดแผนการดำเนินงานเมื่อเหตุการณ์เกิดขึ้น

แนวทางการตอบสนองความเสี่ยง หรือกลยุทธ์ในการจัดการความเสี่ยง

คณะกรรมการบริหารจัดการความเสี่ยงและการควบคุมภายในของ**กรมปศุสัตว์** ได้กำหนดไว้แล้ว โดยมุ่งเน้นบริหารจัดการความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้โดยแบ่งวิธี การจัดการความเสี่ยงได้ 4 วิธีดังนี้

1) การยอมรับความเสี่ยง (Take) เป็นความเสี่ยงที่อยู่ในระดับปานกลาง / ต่ำ หรือ มีต้นทุนในการจัดการที่สูงมากจนไม่คุ้มค่างกับผลที่จะได้รับ หรือเป็นความเสี่ยงที่อยู่นอกเหนือการควบคุม เช่น จากนโยบายรัฐบาล เป็นต้น แต่ จะต้องมีการติดตามเฝ้าระวังความเสี่ยงอย่างใกล้ชิดเพื่อป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้น

2) การลด/ควบคุมความเสี่ยง (Treat) เป็นการจัดการความเสี่ยงที่สามารถลดได้โดยการควบคุมภายใน หรือการปรับปรุงระบบการทำงานหรือออกแบบวิธีการทำงานใหม่ เพื่อลดโอกาสที่จะเกิดหรือลดผลกระทบให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้

3) การกระจายหรือโอนย้ายความเสี่ยง (Transfer) ให้องค์กรอื่นช่วยแบ่งความรับผิดชอบ โดยเฉพาะเป็นความเสี่ยงที่คาดไม่ถึง ป้องกันได้ยาก หรือมีระดับความรุนแรงสูง เช่น ภัยธรรมชาติ ก็อาจกระจายความเสี่ยงโดยการทำประกันภัย หรือกรณีที่ความเสี่ยงเกิดจากความไม่ชำนาญงานของบุคลากรภายในหน่วยงาน ก็จัดจ้างบุคคลภายนอกดำเนินการแทน เป็นต้น

4) การหลีกเลี่ยงความเสี่ยง (Terminate) เป็นการจัดการความเสี่ยงที่อยู่ในระดับสูงและไม่สามารถยอมรับความเสี่ยงได้ จึงต้อง**ปฏิเสธและหลีกเลี่ยงโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง** โดย**หยุดยักเลิก** หรือเปลี่ยนแปลงกิจกรรม หรือโครงการที่จะก่อให้เกิดความเสี่ยงนั้น

การติดตามและทบทวน

การติดตามและทบทวนเป็นกระบวนการที่ให้ความเชื่อมั่นว่าการบริหารจัดการความเสี่ยงที่มีอยู่ยังคงมีประสิทธิภาพ เนื่องจากความเสี่ยงเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นและเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ดังนั้นการติดตามและทบทวนเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นสม่ำเสมอ ปัจจัยที่ทำให้หน่วยงานต้องทบทวนการบริหารจัดการความเสี่ยง ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงที่สำคัญซึ่งเกิดจากปัจจัยภายในและภายนอก หรือผลการดำเนินงานไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

การติดตามและทบทวนการบริหารจัดการความเสี่ยงสามารถดำเนินการอย่างต่อเนื่องหรือเป็นระยะ จึงควรดำเนินการในทุกกระบวนการของการบริหารจัดการความเสี่ยง การติดตามและทบทวนอาจนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงของแผนการปฏิบัติงานขององค์กร การเปลี่ยนแปลงระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ รวมถึงการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการความเสี่ยง

การสื่อสารและการรายงาน

การสื่อสารเป็นการสร้างความตระหนัก ความเข้าใจ และการมีส่วนร่วมของกระบวนการบริหารจัดการความเสี่ยง การสื่อสารเป็นการให้และรับข้อมูล (Two – way Communication) หน่วยงานควรมีช่องทางการสื่อสารทั้งภายในและภายนอก โดยการสื่อสารภายในต้องเป็นการสื่อสารแบบจากผู้บริหารไปยังผู้ใต้บังคับบัญชา (Top Down) จากผู้ใต้บังคับบัญชาไปยังผู้บริหาร (Bottom Up) และระหว่างหน่วยงานย่อยภายใน (Across Divisions)

หน่วยงานควรกำหนดบุคคลที่ควรได้รับข้อมูล ประเภทของข้อมูลที่ควรได้รับ ความถี่ของการรายงาน รูปแบบและวิธีการรายงาน เพื่อให้ผู้กำกับดูแล ผู้บริหาร และผู้มีส่วนได้เสียได้รับข้อมูลสารสนเทศที่ถูกต้อง ครบถ้วน เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ และทันต่อเวลา

การสื่อสารและรายงานต่อผู้กำกับดูแล เป็นการสื่อสารและการรายงานความเสี่ยงในภาพรวมขององค์กร เพื่อสนับสนุนหน้าที่ของผู้กำกับดูแลในการกำกับการบริหารจัดการความเสี่ยงของฝ่ายบริหาร

หน่วยงานอาจพิจารณากำหนดตัวชี้วัดความเสี่ยงที่สำคัญ (Key Risk Indicators) เพื่อติดตามข้อมูลความเสี่ยงและการรายงานเมื่อระดับความเสี่ยงถึงจุดตัวชี้วัดความเสี่ยงที่สำคัญ

บันทึกข้อความ

เลขรบท.....
วันที่ 24 มี.ค. 2568
เวลา 9.03
๑ 1

ส่วนราชการ กลุ่มตรวจสอบภายใน กรมปศุสัตว์ โทร. ๐ ๒๖๕๓ ๔๔๔๔ ต่อ ๑๒๑๑ โทรสาร ๐ ๒๖๕๓ ๔๔๐๖

ที่ กษ.๐๖๑๗/ ๙๖ วันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๖๘

เรื่อง รายงานผลการตรวจสอบการดำเนินการประเมินผลการควบคุมภายในและการบริหารจัดการความเสี่ยง
ของกรมปศุสัตว์ ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๗

เรียน อธิบดีกรมปศุสัตว์

- ทราบ

- ดำเนินการตามเสนอ

24 มี.ค. 2568
(นายสมชวน รัตนมังคลานนท์)
อธิบดีกรมปศุสัตว์

<https://shorturl.asia/hdWk4>

ข้อสังเกต

๑ ด้านนโยบาย และการมอบหมายหน้าที่จัดวางระบบควบคุมภายในและการบริหารจัดการความเสี่ยง

กรมปศุสัตว์มีนโยบายให้หน่วยงานในสังกัดให้ความสำคัญต่อการดำเนินการตามระบบการควบคุมภายในและมาตรการการบริหารจัดการความเสี่ยงอย่างต่อเนื่อง โดยมีคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานจัดวางระบบการควบคุมภายในและการบริหารความเสี่ยงไว้ตั้งแต่ปีงบประมาณ ๒๕๖๒

ปีงบประมาณ ๒๕๖๗ สำนักงานเลขานุการกรม กองแผนงาน และกลุ่มตรวจสอบภายใน ได้รายงานผลการดำเนินการเรียบร้อยแล้ว

๒. การดำเนินงานด้านการประเมินผลระบบการควบคุมภายใน

สลก ได้รวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานย่อย ๓๔ หน่วยงาน และจัดทำรายงานการประเมินผลระบบการควบคุมภายในของกรมปศุสัตว์ ส่งกระทรวงต้นสังกัดตามกำหนด ตามหลักเกณฑ์กระทรวงการคลังกำหนด

๑) ความพร้อมการดำเนินการ สลก ได้ประชุมชี้แจงผลการดำเนินการของปีก่อนและแนวทางการประเมินผลสำหรับปีถัดไปให้ หน่วยงานย่อยทุกแห่งทราบแล้ว แต่ด้วยมีการเปลี่ยนแปลงผู้รับผิดชอบ ขาดความต่อเนื่อง ผู้รับผิดชอบมีประสบการณ์ ความเข้าใจไม่เพียงพอ

๒) การดำเนินการของหน่วยงานย่อย จากรายงานผลการดำเนินการ ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๗

รายงานการประเมินองค์ประกอบของการควบคุมภายใน (ปค.๔) หน่วยงานย่อยรายงานผลการประเมินครบทั้ง ๕ องค์ประกอบ

รายงานการประเมินผลการควบคุมภายใน (ปค.๕) หลายหน่วยงานดำเนินการประเมินผลระบบการควบคุมภายในและการบริหารความเสี่ยงควบคู่กัน มีคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานไว้ชัดเจน บางแห่งคำสั่งไม่เป็นปัจจุบัน เจ้าหน้าที่ขาดความเข้าใจ ไม่สามารถประเมินความเสี่ยงและระบบการควบคุมภายในได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ ระบบการควบคุมไม่เพียงพอที่จะป้องกัน/ลดระดับความเสี่ยงได้จึงพบความเสี่ยงเดิมซ้ำ ไม่ได้พิจารณาปัจจัยเสี่ยงที่อาจนำไปสู่การทุจริต การทำรายงานผลการประเมินบางแห่งไม่ถูกต้อง

๓) การรายงานผลการประเมินระบบการควบคุมภายในระดับหน่วยงานของรัฐ ของกรมปศุสัตว์

หนังสือรับรองการประเมินผลการควบคุมภายในระดับหน่วยงานของรัฐ (ปค.๑) ไม่ได้ระบุความเสี่ยงและมาตรการปรับปรุงระบบการควบคุมภายในให้สอดคล้องกับรายงานการประเมินผลการควบคุมภายในของกรมปศุสัตว์ (ปค.๕) ซึ่งควรนำความเสี่ยงของหน่วยงานย่อยมาพิจารณาทบทวนในการติดตามผลดำเนินการรอบ ๖ เดือน และปรับปรุงตามรูปแบบที่กระทรวงการคลังกำหนด

รายงานการประเมินองค์ประกอบของการควบคุมภายใน (ปค.๔) กรมปศุสัตว์ประเมินครบถ้วนทั้ง ๕ องค์ประกอบ ทั้งสภาพแวดล้อมการควบคุม การประเมินความเสี่ยง กิจกรรมการควบคุม สารสนเทศและการสื่อสาร และการติดตามประเมินผล โดยกรมปศุสัตว์จะพัฒนาระบบต่างๆ ให้มีประสิทธิภาพ ชัดเจน ครบถ้วน ถูกต้อง ทันสมัย

การรายงานการประเมินผลการควบคุมภายในของกรมปศุสัตว์ (ปค.๕) กรมปศุสัตว์ได้รายงาน ผลประเมินผลการควบคุมภายในของภารกิจตามนโยบายสำคัญ ภารกิจหลักตามกฎหมายกระทรวงแบ่งส่วนราชการ และภารกิจสนับสนุน (ด้านงบประมาณ ด้านบริหารทรัพยากรบุคคล ด้านกฎ ระเบียบข้อบังคับ และ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ) ตามประเด็นที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์กำหนด

๓. การดำเนินงานด้านการบริหารจัดการความเสี่ยง

๑) ความพร้อมในการดำเนินการ กผง. ได้กำหนดแนวทางการบริหารจัดการความเสี่ยงของกรมปศุสัตว์ไว้ตั้งแต่ กค ๖๖ โดยแจ้งให้หน่วยงานย่อยในสังกัดทุกแห่งทราบและดำเนินการแล้ว

๒) การดำเนินการของหน่วยงานย่อย ส่วนมากเป็นไปตามแผนบริหารจัดการความเสี่ยงตามกรอบและนโยบายของกรมปศุสัตว์ แต่บางหน่วยงานไม่รายงานผลให้ครบถ้วน ไม่ได้นำคะแนนระดับความเสี่ยงก่อนจัดการความเสี่ยงมาประเมินผลค่าคะแนนระดับความเสี่ยงหลังมีมาตรการควบคุมความเสี่ยงแล้ว ได้แก่ กองงานพระราชดำริและกิจกรรมพิเศษ กองส่งเสริมและพัฒนาการปศุสัตว์ และ กองผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์ อีกทั้ง ผู้ดำเนินการของบางหน่วยงานขาดความเข้าใจ ขาดประสบการณ์ ทำให้การประเมินความเสี่ยงและระดับของผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นไม่ครบถ้วน ประเมินของตนเอนในระดับต่ำจึงไม่กำหนดแนวทางการบริหารจัดการความเสี่ยงไว้

๓) รายงานผลการดำเนินการบริหารจัดการความเสี่ยงของกรมปศุสัตว์ กองแผนงาน ได้จัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยง ติดตาม ประเมินและรายงานผลการบริหารจัดการความเสี่ยง และพิจารณาทบทวนแผนบริหารจัดการความเสี่ยงตามหลักเกณฑ์ กระบวนการคลังกำหนดแล้ว โดยจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงทั้งกรณีจำแนกตามหน่วยงานหลัก และหน่วยงานสนับสนุน และกรณีจำแนกตามระดับความเสี่ยง (สูงมาก สูง ปานกลาง และต่ำ)

๔. การประเมินและติดตามการดำเนินการระบบควบคุมภายในและการบริหารจัดการความ

!

- บุคลากรเป็นปัจจัยและกลไกสำคัญของระบบการควบคุมภายในและการบริหารจัดการความเสี่ยง รวมถึงการแบ่งแยกหน้าที่ที่เหมาะสมและความเคร่งครัดในการปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมายภายใต้กฎระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะการปฏิบัติงานในโปรแกรมระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ และระบบ e-Services ต่างๆ ซึ่งหน่วยงานส่วนหนึ่งยังกำกับดูแลการควบคุมรักษาสิทธิการเข้าถึงโปรแกรม/ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและข้อมูลในระบบไม่เคร่งครัดตามกฎหมาย ระเบียบและหลักเกณฑ์ที่กำหนด ผู้มีสิทธิมอบรหัสให้แก่ผู้อื่นเข้าดำเนินการในระบบแทน ผู้อนุมัติมอบรหัสให้ผู้บันทึกข้อมูลจนทำให้ระบบสอบทานและการควบคุมไม่มีประสิทธิภาพ หน่วยงานไม่สามารถทราบ ความผิดปกติได้อย่างทันทั่วถึง เกิดข้อผิดพลาดสะสม เสี่ยงที่จะเกิดภัยคุกคามต่อความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ ที่ส่งผลกระทบต่อความถูกต้อง เชื่อถือได้ของข้อมูลและรายงานจากระบบนั้น ทำให้การพิจารณาตัดสินใจหรือวางแผนผิดพลาด เกิดความเสียหายต่อทางราชการ และ/หรือเป็นช่องโหว่ที่นำไปสู่การทุจริตได้

- หน่วยงานย่อยหลายแห่งรายงานความเสี่ยงที่พบเกี่ยวกับภารกิจ โครงการหรือกิจกรรมสำคัญเดียวกัน ไว้หลายประเด็น เช่น โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โครงการ ธคก. การควบคุมป้องกันและบำบัดโรคสัตว์ การตรวจรับรองมาตรฐานฟาร์ม/โรงงาน/โรงฆ่า การส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพการผลิตปศุสัตว์ เป็นต้น ซึ่งหน่วยงาน ผู้รับผิดชอบหลัก อาจไม่ได้รับทราบและรวบรวมนำประเด็นความเสี่ยงที่พบในต่างพื้นที่หรือต่างหน่วยงานมาบูรณาการ เพื่อวิเคราะห์หาแนวทางการจัดวาง/ปรับปรุงระบบการควบคุมภายในหรือมาตรการบริหารจัดการความเสี่ยงร่วมกัน

- สำนัก/กองส่วนหนึ่งไม่ได้พิจารณาถึงความเสี่ยงหรือปัจจัยเสี่ยงที่อาจนำไปสู่การทุจริต ซึ่งหากเกิดการทุจริตขึ้นจะมีผลกระทบและความเสียหายต่อทั้งส่วนราชการและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเป็นอย่างมาก

- สำนัก/กองบางแห่ง ได้แก่ สำนักพัฒนาอาหารสัตว์ สำนักเทคโนโลยีชีวภาพการปศุสัตว์ และสำนักพัฒนาพันธุ์สัตว์ (กิจกรรมเครือข่ายสัตว์พันธุ์ดี) ได้จัดฝึกอบรมประชุมสัมมนาโดยมีหัวข้อ “การควบคุมภายในและการบริหารจัดการความเสี่ยง” เพื่อสื่อสารสร้างความเข้าใจให้บุคลากรเห็นถึงความสำคัญของระบบการควบคุมภายในและการบริหารจัดการความเสี่ยงและเพื่อเสริมสร้างให้เกิดพฤติกรรมที่ตระหนักถึงความเสี่ยงที่จะกระทบต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ของดำเนินการตามภารกิจ งาน โครงการ กิจกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล รวมทั้ง ตระหนักถึงจุดอ่อน/โอกาสที่จะเกิดการทุจริต แต่สำนัก/กองที่มีหน่วยงานในสังกัดที่ตั้งในส่วนภูมิภาคบางแห่งไม่ได้นำจุดอ่อนหรือความเสี่ยงที่พบในหน่วยงานในสังกัดมาร่วมพิจารณาประเมินระบบการควบคุมภายใน/แนวทางบริหารจัดการความเสี่ยง

สาเหตุและผลกระทบ การไม่ได้ดำเนินการโดยคณะทำงานอย่างเป็นรูปธรรม การเปลี่ยนผู้รับผิดชอบโดยไม่ส่งมอบสอนงานทำให้การดำเนินการขาดความต่อเนื่อง เจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายมีความรู้ความเข้าใจภารกิจงาน โครงการ สภาพแวดล้อมของหน่วยงาน รวมทั้งข้อมูลความเสี่ยงหรือเหตุการณ์ที่จะส่งผลกระทบต่อองค์กรไม่เพียงพอจึงไม่สามารถประเมินความเสี่ยง ระบบการควบคุมภายในและแนวทางการบริหารจัดการความเสี่ยงได้ครบถ้วนเหมาะสมต่อการป้องกันความเสี่ยงอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล อาจมีปัจจัยเสี่ยงหรือความเสี่ยงสำคัญที่ไม่ได้นำมาพิจารณาอย่างเพียงพอซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการประเมินผลและการรายงานผลในภาพรวมของกรมปศุสัตว์ได้

ข้อเสนอแนะ

- ระบบการควบคุมภายในเป็นวิธีการ/ตอบสนองความเสี่ยงแบบ “ลด/ควบคุม (Reduction)” ซึ่งกฎระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการได้กำหนดหลักเกณฑ์การมอบหมายงาน การแบ่งแยกหน้าที่ การสอบทานงานไว้แล้วอย่างชัดเจน ทั้งการตรวจสอบก่อนอนุมัติ การตรวจสอบตามรอบประจำวัน ประจำเดือน และประจำปี ซึ่งถือเป็นกระบวนการ/มาตรการที่สอดแทรกไว้ในการปฏิบัติงานตามปกติอย่างรัดกุม ดังนั้น หัวหน้าหน่วยงานย่อยทุกแห่ง ต้องกำกับดูแลและเน้นย้ำบุคลากรให้ปฏิบัติงานตาม กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ มติ.กรม รวมทั้ง แนวทางปฏิบัติที่ทางราชการกำหนดอย่างเคร่งครัดและสม่ำเสมอ เพื่อให้เกิดพฤติกรรมที่ตระหนักถึงความเสี่ยง (Risk-aware Behavior) และเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผลของการปฏิบัติงานตามภารกิจ งาน โครงการที่ได้รับมอบหมายได้มากยิ่งขึ้น
- หน่วยงานย่อยในสังกัดกรมปศุสัตว์ทุกแห่ง ต้องกำหนดให้มีคณะทำงานดำเนินการประเมินผลระบบการควบคุมภายในและบริหารจัดการความเสี่ยงให้ชัดเจน ควรพิจารณาคัดเลือกผู้มีความรู้ ประสบการณ์ เข้าใจในภารกิจ กิจกรรม งานโครงการของหน่วยงาน รวมทั้ง หลักเกณฑ์และแนวทางการควบคุมภายในและการบริหารจัดการความเสี่ยงตามที่กระทรวงการคลังกำหนด เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินการดังกล่าวให้บรรลุผลสำเร็จ

- สำนัก/กองที่ได้รับมอบหมายเป็นผู้รับผิดชอบภารกิจ งาน โครงการสำคัญควรนำความเสี่ยงที่
หน่วยงานอื่นซึ่งมีส่วนร่วมดำเนินการพบมาร่วมพิจารณาทบทวนความเสี่ยงและปรับปรุงระบบการควบคุมภายใน/
มาตรการการบริหารจัดการความเสี่ยงสำหรับภารกิจ งาน โครงการนั้นด้วยเพื่อให้การประเมินแนวทางการควบคุม
ภายในหรือมาตรการบริหารความเสี่ยงที่กำหนดมีความครอบคลุม
- สำนัก/กองที่มีหน่วยงานในสังกัดที่ตั้งในส่วนภูมิภาคที่มีส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนงานภารกิจหลัก
ของสำนัก/กองต้นสังกัด ควรมีการติดตามสังเกตการณ์การดำเนินการตามระบบการควบคุมภายในและการบริหาร
จัดการความเสี่ยงของหน่วยงานในสังกัดอย่างสม่ำเสมอ เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมการควบคุมให้ปฏิบัติตามระบบการ
ควบคุมภายในและมาตรการบริหารจัดการความเสี่ยงอย่างทั่วทั้งองค์กรและให้เป็นส่วนหนึ่งการดำเนินการตามภารกิจ
งาน โครงการที่รับผิดชอบอย่างเป็นรูปธรรม
- การประเมินผลระบบการควบคุมภายในและการบริหารจัดการความเสี่ยง ควรให้ความสำคัญในการ
พิจารณาถึงความเสี่ยงด้านระบบสารสนเทศและความเสี่ยงด้านการทุจริตด้วย เพื่อให้แนวทางการควบคุมภายในและ
มาตรการบริหารจัดการความเสี่ยงที่กำหนดขึ้นจะสามารถป้องกันมิให้เกิดความเสี่ยงในเรื่องความปลอดภัยของระบบ
สารสนเทศโดยเฉพาะระบบสารสนเทศด้านการเงิน ด้านข้อมูลส่วนบุคคล ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับมั่นคงของประเทศ และ
และเพื่อป้องกันมิให้เกิดความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการทุจริตซึ่งไม่สามารถยอมรับได้ในทุกกรณี

- ระบบการควบคุมภายในและมาตรการการบริหารจัดการความเสี่ยง ต้องเป็นกระบวนการซึ่งเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง (Routine Processes) ดังนั้น หน่วยงานย่อยทุกแห่งต้องกำกับดูแลการปฏิบัติตามระบบ/มาตรการที่กำหนดอย่างเคร่งครัด ต้องติดตามการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มีการปรับปรุงระบบการควบคุมภายในและมาตรการการบริหารจัดการความเสี่ยงให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน ให้สามารถป้องกัน/ลดความเสี่ยงเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการดำเนินการตามภารกิจ งาน โครงการอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และเพื่อระงับยับยั้ง/ป้องกัน ความเสี่ยงและผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อส่วนราชการได้อย่างเพียงพอ

- กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร ซึ่งได้รับมอบหมายจากกรมปศุสัตว์ให้ดำเนินการประเมินผลระบบการควบคุมภายในและการบริหารจัดการความเสี่ยงของกรมปศุสัตว์ ควรเตรียมความพร้อมให้กับเจ้าหน้าที่ให้สามารถดำเนินการได้ตามหลักเกณฑ์กระทรวงการคลังที่เกี่ยวข้อง และกรณีการดำเนินการเกี่ยวกับระบบการควบคุมภายในของกรมปศุสัตว์ ให้กลุ่มพัฒนาระบบบริหารและสำนักงานเลขานุการกรม พิจารณาทบทวนรายงานการประเมินผลการควบคุมภายในของกรมปศุสัตว์ ณ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๗ ตามข้อสังเกตข้างต้น เพื่อรายงานผลการติดตามการดำเนินการของกรมปศุสัตว์รอบ ๖ เดือนถูกต้องเหมาะสมตามหลักเกณฑ์ที่กระทรวงการคลังกำหนด

- ทราบ

- ดำเนินการตามเสนอ

๗๐ 24 ส.ค. 2568

(นายสมชวน รัตนมังคลานนท์)
อธิบดีกรมปศุสัตว์

มาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ. ๒๕๕๑ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“ทุจริตในภาครัฐ” หมายความว่า ทุจริตต่อหน้าที่หรือประพฤติดมิชอบในภาครัฐ

“ทุจริตต่อหน้าที่” หมายความว่า ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในตำแหน่งหรือหน้าที่ หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในพฤติการณ์ที่อาจทำให้ผู้อื่นเชื่อว่ามีตำแหน่งหรือหน้าที่ทั้งที่ตนมิได้มีตำแหน่งหรือหน้าที่นั้น หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่ ทั้งนี้ เพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบสำหรับตนเองหรือผู้อื่น หรือกระทำการอันเป็นความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมตามประมวลกฎหมายอาญา หรือตามกฎหมายอื่น

“ประพฤติดมิชอบ” หมายความว่า ใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่อันเป็นการฝ่าฝืนกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง หรือมติคณะรัฐมนตรีที่มุ่งหมายจะควบคุมดูแลการรับ การเก็บรักษา หรือการใช้เงินหรือทรัพย์สินของแผ่นดิน

คู่มือ

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต
Corruption Risk Assessment
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

2025

RISK
Management

กองบริหารความเสี่ยงและสกัดกั้นการทุจริตในภาครัฐ
สำนักงาน ป.ป.ท.

<https://shorturl.asia/75tgy>

การบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต

การกำหนดมาตรการในการป้องกันการทุจริต ให้สามารถช่วยลดความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตในองค์กรได้ ดังนั้น การประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริต การออกแบบและการปฏิบัติงานตามมาตรการควบคุมภายในที่เหมาะสมจะช่วยลดความเสี่ยงการทุจริตได้ การประเมินความเสี่ยงการทุจริตจึงเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการค้นหาหรือระบุจุดอ่อน (Weakness) ของระบบต่างๆ ภายในองค์กรที่อาจเป็นช่องให้เกิดการทุจริต และเป็นการมุ่งหาความเป็นไปได้ (Potential) ที่จะเกิดการกระทำการทุจริตในอนาคต ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารองค์กรอย่างมีธรรมาภิบาล จึงเป็นเรื่องที่ทุกองค์กรจำเป็นต้องทำ เพราะหากองค์กรได้ทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริตจะเป็นหลักประกันความเชื่อมั่นให้องค์กรในระดับหนึ่งว่าการดำเนินการขององค์กรจะไม่มีโอกาสเกิดการทุจริต หรือหากมีโอกาสที่จะเกิดการทุจริต องค์กรก็จะสามารถบริหารจัดการ และหามาตรการมาป้องกันได้ หรือหากเกิดความเสี่ยงหายก็จะเป็นความเสี่ยงหายที่น้อยกว่าองค์กรที่ไม่ได้ทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

กรอบหรือภาระงานในการประเมินความเสี่ยงการทุจริต มี ๔ กระบวนการ ดังนี้

Corrective : แก้ไขปัญหาที่เคยรับรู้ว่าจะเกิด สิ่งที่มีประวัติอยู่แล้ว ทำอย่างไรจะไม่ให้เกิดขึ้นซ้ำอีก

Detective : เฝ้าระวัง สอดส่อง ติดตามพฤติกรรมเสี่ยง ทำอย่างไรจะตรวจพบต้องสอดส่องตั้งแต่แรก ตั้งข้อบ่งชี้บางเรื่องที่น่าสงสัยทำการลดระดับความเสี่ยงนั้นหรือให้ข้อมูลเบาะแสนั้นแก่ผู้บริหาร

Preventive : ป้องกัน หลีกเลี่ยง พฤติกรรมที่นำไปสู่การสุ่มเสี่ยงต่อการกระทำผิดในส่วนพฤติกรรมที่เคยรับรู้ว่าจะเคยเกิดมาก่อน คาดหมายได้ว่ามีโอกาสสูงที่จะเกิดซ้ำอีก (Known Factor) ทั้งที่รู้ว่าทำไป มีความเสี่ยงต่อการทุจริต จะต้องหลีกเลี่ยงด้วยการปรับ Workflow ใหม่ ไม่เปิดช่องว่างให้การทุจริตเข้ามาได้อีก

Forecasting : การพยากรณ์ประมาณการสิ่งที่จะเกิดขึ้นและป้องกันป้องปรามล่วงหน้าในเรื่องประเด็นที่ไม่คุ้นเคย ในส่วนที่เป็นปัจจัยความเสี่ยงที่มาจากการพยากรณ์ ประมาณการล่วงหน้าในอนาคต (Unknown Factor)

